בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

סֵפֶר

עֲצָתוֹ אֱמוּנָה

בְּרִיוֹן פוּן חִיזוּק, אֱמוּנָה אוּן
פְּרַאקְטִישֶׁע עֵצוֹת פַאר'ן לֶעבְּן,
גֶעשְׁרִיבְּן דוּרְךְ רֹאשׁ יְשִׁיבַת תִּפְאֶרֶת
הַתּוֹרָה בְּרֶסְלֶב

אִידִישׁ

בְּהַר בְּחֻקּוֹתַי

תש"פ

היכל הקודש

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

היכל הקודש קרית ברסלב ליבערטי
Heichal Hakodesh Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש וויליאמסבורג
Heichal Hakodesh Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Premishlan Way
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש בארא פארק
Heichal Hakodesh Boro Park
1011 41st Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

Visit Our Web Site:
www.**BreslevCenter**.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

קול ברסלב
212-444-9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב
212-444-9169

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי

אימעיל
chizikyomi@gmail.com

טעלעפאון מעסידזשינג
347-630-2876

עֲצָתוֹ אֱמוּנָה

דִי פַּרְנָסָה וֶוערְט מִיר שְׁוֶוער, זָאל אִיךְ אָנְהוֹיבְּן אַ זַייטִיגֶע פַּאךְ?..א

וֶוען עֶס אִיז נִישְׁטָא קַיין חֶדֶר, לֶערְן אִיךְ אַסַאךְ מִשְׁנַיוֹת אוּן גְמָרָא. ....ד

זָאל מֶען אוֹיסְלֶערְנֶען פַאר קְלֵיינֶע קִינְדֶער דֶעם סֵדֶר דֶרֶךְ הַלִימוּד?..ה

וָואס טוּ אִיךְ אַז מַיין מַאמֶע לָאזְט מִיר נִישְׁט הָאבְּן אַ טֶעלֶעפָאן?..טו

וָואס הָאט מוֹהֲרָא"שׁ זי"ע גֶעהַאלְטְן וֶועגְן שֵׁייטְלֶעךְ? ....יז

וֶועל אִיךְ נָאךְ אַמָאל זַיין אַן עֶרְלִיכֶער אִיד? ....יח

מַזָל טוֹב צוּם גֶעבּוּרְט פוּנֶעם עֶרְשְׁטְן אֵיינִיקְל. ....כא

אִישׁ אֱמוּנוֹת

הַאלְט זִיךְ שְׁטַארְק מִיט דַיין צֶלֶם אֱלֹקִים..................................א

דֶער שְׁלִיסְל צוּ הַצְלָחָה אִיז שִׂמְחָה......................................א

דַייט מְחַזֵק אַייעֶר מַאן צוּ לֶערְנֶען אוּן דַאוְוענֶען......................ב

שְׁטַארְק זִיךְ עֶס זָאל אַרוֹיסְקוּמֶען יֶעדֶע וָואךְ אַ קוּנְטְרֵס "עֲצָתוֹ אֱמוּנָה" ....ג

דָאס גְרוֹיסְקֵייט פוּן אַ גֶעדוּלְדִיגֶער מְלַמֵד................................ד

פְּרוּבִּיר צוּ הֶעלְפְן דִי מוֹסְדוֹת מֶען זָאל קֶענֶען אָנְגֵיין ....ה

לֵייגְט צוּ אַ הַאנְט צוּ עֶנְדִיגְן בּוֹיעֶן דֶעם עֵירוּב ....ה

זַיי מִתְפַּלֵל אַז דִי מוֹסְדוֹת זָאל קֶענֶען וַוייטֶער אָנְגֵיין .... ז

אַז מֶען הַאלְט זִיךְ אִינְאֵיינֶעם מִיט לִיבְּשַׁאפְט, אִיז מֶען זֵייעֶר שֵׁיין מַצְלִיחַ .... ז

ווָאוֹיל אִיז דִיר אַז דוּ זִיצְסְט אִין תְּפִיסָה פַאְר'ן בּוֹיעֶן מוֹסְדוֹת הַתּוֹרָה .... י

מֶען קֶען הַיינְט פּוֹעֵל'ן גְרוֹיסֶע יְשׁוּעוֹת.............................. יב

מֶען הַאלְט שׁוֹין בַּיי דִי דְרַייצְנְטֶע חֲתוּנָה אִין בֵּית הַמֶדְרָשׁ...... יב

עֲצָתוֹ אֱמוּנָה

דִי פַּרְנָסָה וֶוערְט מִיר שְׁוֶוער, זָאל אִיךְ אָנְהוֹיבְּן אַ זַייטִיגֶע פַּאךְ?

שְׁאֵלָה:

לְכָבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אִיךְ מוּז אָנְהוֹיבְּן עֶרְשְׁט מִיט אַ דַאנְק צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז אִיךְ הָאבּ זוֹכֶה גְעוֶוען אָנְצוּקוּמֶען צוּ דִי שִׁיעוּרִים פוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א וָואס הָאט מִיר מַמָשׁ גֶעטוֹישְׁט דָאס לֶעבְּן צוּם גוּטְן, נִישְׁט נָאר פַאר מִיר נָאר אוֹיךְ פַּאר מַיין וַוייבּ אוּן קִינְדֶער, עֶס אִיז נִישְׁט מֶעגְלִיךְ אוֹיסְצוּרֶעכֶענֶען יֶעדֶע פְּרַט, אָבֶּער דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֵוייסְט וִויפִיל אִיךְ הָאבּ זִיךְ גֶעטוֹישְׁט אַ דַאנְק דִי עֵצוֹת פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן וָואס דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א גֶעבְּט אוּנְז.

אִיךְ וואוֹין אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִיךְ הָאבּ חֲתוּנָה גֶעהַאט שׁוֹין אִיבֶּער פִינְף יָאר צוּרִיק, אוּן אִיךְ הָאבּ בָּרוּךְ הַשֵׁם דְרֵיי קִינְדֶערְלֶעךְ קַיין עַיִן הָרָע. דֶערְוַוייל לֶערְן אִיךְ אִין כּוֹלֵל אַ גַאנְצְן טָאג אוּן מַיין וַוייבּ אַרְבֶּעט, מִיר זֶענֶען זִיךְ גַאנְץ גוּט אוֹיסְגֶעקוּמֶען אַזוֹי בִּיז יֶעצְט.

לֶעצְטְנְס וֶוערְט אָבֶּער שְׁוֶוערֶער דֶער מַצָב הַפַּרְנָסָה בַּיי אוּנְז, אִיךְ הָאבּ שׁוֹין גֶעמוּזְט אָנְהוֹיבְּן דְרֵייעֶן מִיט טוֹיזְנְטֶער שְׁקָלִים חוֹבוֹת, דָאס אִיז זֵייעֶר נִישְׁט גוּט אוּן אִיךְ וֵוייס נִישְׁט וָואס צוּ טוּן.

פוּן אֵיין זַייט קְלֶער אִיךְ אַז אֶפְשָׁר זָאל אִיךְ אָנְהוֹיבְּן טוּן אַ זַייטִיגֶע פַּרְנָסָה בַּיינַאכְט, אֶפְשָׁר זָאל אִיךְ זִיךְ לֶערְנֶען סוֹפְרוּת אוּן אָנְהוֹיבְּן שְׁרַייבְּן בַּיינַאכְט, נָאכְ'ן לֶערְנֶען אִין כּוֹלֵל אַ גַאנְצְן טָאג. פוּן דִי אַנְדֶערֶע זַייט זֶע אִיךְ אָבֶּער אַז דִי אִינְגֶעלַייט וָואס הוֹיבְּן אָן מִיט אַ קְלֵיינֶע זַייטִיגֶע פַּאךְ גֵייט עֶס נָאכְדֶעם אַרִיבֶּער צוּ אַרְבֶּעטְן אַ גַאנְצְן טָאג, אוּן דָאס וִויל אִיךְ זֵייעֶר נִישְׁט. אִיךְ הָאבּ זֵייעֶר לִיבּ צוּ לֶערְנֶען, אִיךְ פַּארְשְׁטֵיי בָּרוּךְ הַשֵׁם גוּט לֶערְנֶען, אִיךְ הָאבּ שׁוֹין גֶעלֶערְנְט אוּן זִיךְ פַּארְהֶערְט הִלְכוֹת טָהֳרָה וּמִקְוָואוֹת, אוּן יֶעצְט לֶערְן אִיךְ הִלְכוֹת בְּרָכוֹת אוּן הִלְכוֹת תַּעֲרוּבוֹת, אִיךְ וִויל וֶוערְן אַ מוֹרֶה הוֹרָאָה אוּן אִיךְ וִויל נִישְׁט אָפְּלָאזְן דָאס לֶערְנֶען. אָבֶּער אִיךְ

ווייס דָאךְ אוֹיךְ וָואס דֶער ראֹש יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א זָאגְט כְּסֵדֶר אִיבֶּער דִי הַארְבְּקֵייט פוּן אַרַיינְפַּאלְן אִין חוֹבוֹת.

אִיךְ הָאף אַז דֶער ראֹש יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א וֶועט מִיר קֶענֶען גֶעבְּן דִי רִיכְטִיגֶע וֶועג וִוי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן. נָאכְאַמָאל אַ גְרוֹיסְן יְיַשֶׁר כֹּחַ פַאר אַלֶעס, אִיךְ הָאבּ יֶעצְט בָּרוּךְ הַשֵּׁם גֶעעֶנְדִיגְט דִי נַיינְטֶע מָאל מִשְׁנָיוֹת, אוֹיךְ הָאבּ אִיךְ יֶעצְט אָנְגֶעהוֹיבְּן אַ פְרִישֶׁע שִׁיעוּר אִין נַ"ךְ, אוֹיסֶער דִי טֶעגְלִיכֶע שִׁיעוּרִים אִין בַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי אוּן תּוֹסֶפְתָּא, אוּן אִין רֶבִּינְ'ס אוּן מוֹהֲרַ"ש'ס סְפָרִים.

יְיַשֶׁר כֹּחַ

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד' פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י"ג אִיָּר, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

חוֹבוֹת אִיז אַ גְרוֹיסֶע סַכָּנָה, עֶס הַרְגְ'ט דֶעם מֶענְטְשׁ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת; עֶס נֶעמְט אַוֶועק דֶעם מֶענְטְשׁ פוּן קֶענֶען תְּשׁוּבָה טוּן, אַזוֹי וִוי דֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן מו)**: "מִי שֶׁרוֹצֶה לָשׁוּב, יִזָּהֵר מִלִּהְיוֹת בַּעַל חוֹב". וֶוער עֶס וִויל תְּשׁוּבָה טוּן זָאל אַכְטוּנְג גֶעבְּן פוּן הָאבְּן חוֹבוֹת.**

אַז דוּ ווִילְסְט אַרוֹיסְגֵיין פוּן דַיינֶע חוֹבוֹת זָאלְסְטוּ גֵיין נָאךְ גֶעלְט אוּן אַזוֹי וֶועסְטוּ צוּבִּיסְלִיךְ קֶענֶען בַּאצָאלְן דִי חוֹבוֹת. אִין שֻׁלְחָן עָרוּךְ וֶוערְט גֶע'פַּסְקְ'נְט (יוֹרֶה דֵעָה, סִימָן רנג) אַז וֶוער עֶס הָאט נִישְׁט קַיין גֶעלְט קֶען גֵיין קְלַייבְּן צְדָקָה פַאר זִיךְ; דֶערִיבֶּער אַז דוּ בִּיסְט אַרַיין גֶעפַאלְן אִין חוֹבוֹת זָאלְסְטוּ גֵיין נָאךְ גֶעלְט אוּן צוּבִּיסְלִיךְ בַּאצָאלְן דַיינֶע חוֹבוֹת. עֶס הֶערְט זִיךְ אֶפְשָׁר אִינְטֶערֶעסַאנְט, וִוי אִיז שַׁיָּיךְ צוּ בַּאצָאלְן שְׁוֶוערֶע טוֹיזְנְטֶער דָאלֶער חוֹבוֹת דוּרְךְ צַאמְנֶעמֶען אוּן צַאמְקְרַאצְן פְּרוּטוֹת וָואס מֶען גֶעבְּט פַאר צְדָקָה... אָבֶּער דוּ וֶועסְט זֶען אַז עֶס וֶועט נִישְׁט נֶעמֶען לַאנְג בִּיז דוּ וֶועסְט אַרוֹיסְגֵיין פוּן אַלֶע חוֹבוֹת אוּן דוּ וֶועסְט קֶענֶען שְׁפַּייזְן דַיין וַוייבּ אוּן קִינְדֶער.

אִיךְ ווייס אַז דוּ וֶועסְט נִישְׁט אָנְנֶעמֶען וָואס שְׁטֵייט אִין דֶעם בְּרִיוו, דוּ וֶועסְט נִישְׁט ווֶעלְן גֵיין נָאךְ גֶעלְט; ווייל דוּ שֶׁעמְסְט זִיךְ צוּ גֵיין נָאךְ גֶעלְט, עֶס פַּאסְט דִיר נִישְׁט צוּ גֵיין נָאךְ גֶעלְט וְכוּ' וְכוּ', אָבֶּער ווִיסְן זָאלְסְטוּ אַז עֶס אִיז נִישְׁט קַיין בּוּשָׁה צוּ גֵיין נָאךְ גֶעלְט, אַ בּוּשָׁה אִיז אַז מֶען בָּארְגְט אוּן מֶען בַּאצָאלְט נִישְׁט, אַ בּוּשָׁה אִיז אַז מֶען צָאלְט נִישְׁט קַיין רֶענְט; דֶער וָואס בָּארְגְט אוּן בַּאצָאלְט נִישְׁט וֶוערְט

אָנְגְערוּפְן אַ רָשָׁע, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין פָּסוּק (תְּהִלִּים לז, כא): "לֹוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם".

דָאס הָאבְּן מִיר מְקַבֵּל גֶעוֶוען פוּן מוֹהַרָא"שׁ; מוֹהַרָא"שׁ הָאט גֶערֶעדְט פוּן דֶעם אָן אַ שִׁיעוּר אַז מֶען טָאר נִישְׁט בָּארְגְן קַיין גֶעלְט, אוּן אַז מֶען בָּארְגְט גֶעלְט דַארְף מֶען בַּאצָאלְן, אוּן אַז מֶען הָאט נִישְׁט צוּ בַּאצָאלְן דַארְף מֶען פַארְקוֹיפְן דִי גַאנְצֶע פַארְמֶעגְן צוּ קֶענֶען בַּאצָאלְן, מֶען דַארְף טוּן אַלֶעס אוֹיף דֶער וֶועלְט אַבִּי נִישְׁט צוּ זַיין אַ גַנָב.

מוֹהַרָא"שׁ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ אִיז גֶעוֶוען אַ נָאֶה דוֹרֵשׁ וְנָאֶה מְקַיֵּים, וָואס עֶר הָאט גֶעזָאגְט - דָאס הָאט עֶר גֶעטוּן; מוֹהַרָא"שׁ הָאט דֶערְצֵיילְט וִוי אַזוֹי עֶר הָאט גֶעדְרוּקְט דֶעם רֶבִּינְ'ס סְפָרִים מִיט מְסִירוּת נֶפֶשׁ. נָאךְ זַיין חֲתוּנָה אִיז עֶר אַרַיינְגֶעשְׁפְּרִינְגֶען אִין חוֹבוֹת פוּן שְׁוֶוערֶע טוֹיזְנְטֶער דָאלֶער, אִיבֶּער אַכְצִיג טוֹיזְנְט דָאלֶער בַּיָּמִים הָהֵם, וָואס אִיז לוֹיט דִי הַיינְטִיגֶע וֶוערְד אַ חֶשְׁבּוֹן פוּן קָרוֹב צוּ אַ מִילְיָאן דָאלֶער! עֶר הָאט זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ גֶעוֶוען צוּ פַארְשְׁפְּרֵייטְן דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן פַאר דִי גַאנְצֶע וֶועלְט אִין דִי צַייט וֶוען אִין שְׁטוּב הָאט עֶר נִישְׁט גֶעהַאט וָואס צוּ עֶסְן; עֶר הָאט נִישְׁט גֶעהַאט קַיין פִישׁ אוּן פְלֵיישׁ פַאר סְעוּדוֹת שַׁבָּת, מוֹהַרָא"שׁ מִיט דִי רֶעבֶּעצִין הָאבְּן גֶעגֶעסְן שַׁבָּת חַלָּה מִיט סַארְדִין. "אִיךְ הָאבּ אַלֶעס בַּאצָאלְט בִּיז דִי לֶעצְטֶע פְּרוּטָה" - הָאט מוֹהַרָא"שׁ גֶעזָאגְט. וִוי אַזוֹי? צוּבִּיסְלִיךְ, דוּרְךְ גֵיין נָאךְ גֶעלְט. עֶר פְלֶעגְט גֵיין הֲפָצָה אַפָּאר שָׁעָה אוּן גְלַייךְ גֵיין צוּם דְרוּקֶער אוּן צוּם בִּינְדֶער אוּן בַּאצָאלְט יֶעדְן טָאג צוּבִּיסְלִיךְ, "אֵיין טָאג אַ פוּפְצִיגֶער, אֵיין טָאג אַ צְוָואנְצִיגֶער - בִּיז אִיךְ הָאבּ אַלֶעס בַּאצָאלְט", הָאט מוֹהַרָא"שׁ אוֹיסְגֶעפִירְט.

מוֹהַרָא"שׁ הָאט מַבְטִיחַ גֶעוֶוען: "וֶוער עֶס וֶועט גֵיין הֲפָצָה וֶועט שְׁטֶענְדִיג הָאבְּן גֶעלְט אִין טַאשׁ"; בִּפְרַט אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וָואס דָארְט זֶענֶען דָא מִילְיָאנֶען אִידִישֶׁע קִינְדֶער וָואס וֵוייסְן נִישְׁט פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דִי עֵרֶב רַב - דִי רְשָׁעִים הָאבְּן זֵיי אוֹיסְגֶע'שְׁמַד'ט אוּן פְּרוּבִּירְט אָפְּצוּרַייסְן פוּן דִי אֱמוּנָה, אוּן וֶוען מֶען אִיז זֵיי מְזַכֶּה מִיט דִי הֵיילִיגֶע סְפָרִים אוּן קוּנְטְרֵסִים זֶענֶען זֵיי זִיךְ מוֹרָא'דִיג מְחַיֶּ'; זֵיי גֶעבְּן זֵייעֶר שֵׁיין צְדָקָה, בִּפְרַט אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - דִי סְפַרַדִּי'שֶׁע אִידְן נֶעמֶען זֵייעֶר שֵׁיין דִי קוּנְטְרֵסִים. זָאלְסְטוּ גֵיין פַארְשְׁפְּרֵייטְן דִי סְפָרִים וֶועסְטוּ קֶענֶען בַּאצָאלְן אַלֶע חוֹבוֹת אוּן דוּ וֶועסְט הָאבְּן גְרוֹיס שֶׁפַע; דוּ וֶועסְט הָאבְּן אַן אֵייגֶענֶע הוֹיז אוּן אַלֶעס וָואס דוּ דַארְפְסְט.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

ווען עס איז נִישְׁטָא קַיין חֵדֶר, לֶערְן אִיךְ אַסַאךְ מִשְׁנַיוֹת אוּן גְמָרָא.

שְׁאֵלָה:

לְכָבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אִיךְ בִּין אַ אִינְגְל פוּן עֶלְף יָאר, פוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִיךְ הָאבּ שׁוֹין גֶעשְׁרִיבְּן עֶטְלִיכֶע מָאל פַאר'ן רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א.

אִיךְ הָאבּ גֶעוָואלְט זָאגְן פַאר'ן רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א אַז אִיךְ הָאבּ יֶעצְט זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ עֶנְדִיגְן גְמָרָא מַסֶכֶת שַׁבָּת, אוּן אוֹיךְ דִי דְרִיטֶע מָאל שִׁשָׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, יְיַשֶׁר כֹּחַ אֵייבֶּערְשְׁטֶער.

אִיךְ וִויל זִיךְ זֵייעֶר בַּאדַאנְקֶען פַאר דִי שִׁיעוּרִים פוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א, מַיינֶע עֶלְטֶערְן הֶערְן זִיךְ צוּ צוּ דִי שִׁיעוּרִים, אוּן אִיךְ הָאבּ אוֹיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן הֶערְן אַבִּיסְל, אוּן דוּרְךְ דִי דְרָשׁוֹת אִיז מִיר גֶעוָוארְן גְרִינְגֶער צוּ לֶערְנֶען.

אִין מַיינֶע פְרֵייעֶ צַייטְן הָאבּ אִיךְ לִיבּ צוּ מָאלְן בִּילְדֶער פוּן צַדִיקִים, בַּייגֶעלֵייגְט אִיז אַ בִּילְד פוּן מוֹהֲרָא"שׁ וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעמָאלְן.

יֶעצְט וֶוען עֶס אִיז נִישְׁט דָא חֵדֶר צוּלִיבּ דִי קָארָאנֶע וֵוירוּס הָאבּ אִיךְ גָאר אַסַאךְ צַייט צוּ לֶערְנֶען, אוּן אִיךְ בִּין פְרֵיילִיךְ אַז אִיךְ קֶען אוֹיסְנוּצְן דִי צַייט ווִי עֶס דַארְף צוּ זַיין.

יְיַשֶׁר כֹּחַ

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד' פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י"ב אִיָּר, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

ווִאוֹיל אִיז דִיר אַז דוּ נוּצְט אוֹיס דַיינֶע יוּנְגֶע יָארְן מִיט'ן לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, נָאר דָאס בְּלַייבְּט אִיבֶּער פוּנֶעם מֶענְטְשׁ. חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (קִידוּשִׁין פב.) "כְּשֶׁאָדָם בָּא לִידֵי חֹלִי אוֹ לִידֵי זִקְנָה אוֹ לִידֵי יִסוּרִין וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲסוֹק בִּמְלַאכְתּוֹ, הֲרֵי הוּא מֵת בְּרָעָב", וֶוען אַ מֶענְטְשׁ וֶוערְט נִישְׁט גֶעזוּנְט אָדֶער עֶר וֶוערְט עֶלְטֶער, אָדֶער חַס וְשָׁלוֹם מֶען הָאט יִסוּרִים קֶען מֶען מֶער נִישְׁט אַרְבֶּעטְן

און מֶען קֶען נִישְׁט טוּן וָואס מֶען הָאט גֶעטוּן אַלֶע יָארְן וֶוען מֶען אִיז גֶעוֶועֶן יוּנְג, "אֲבָל הַתּוֹרָה אֵינָהּ כֵּן, אֶלָּא מְשַׁמַּרְתּוּ מִכָּל רַע בְּנַעֲרוּתוֹ", אַנְדֶערְשׁ אִיז אָבֶער דֶער מֶענְטְשׁ וָואס לֶערְנְט תּוֹרָה אִין דִי יוּנְגֶע יָארְן, דֶער וֶועט מִיט נֶעמֶען מִיט זִיךְ דִי תּוֹרָה, "וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה בְּזִקְנוּתוֹ", דָאס וֶועט אִים הִיטְן און גֶעבְּן כֹּחַ אַלֶע זַיינֶע טֶעג.

גֵיי אָן וַוייטֶער מִיט דַיין הַתְמָדַת הַתּוֹרָה; דַיינֶע עֶלְטֶערְן וֶועלְן זִיךְ זֵייעֶר פְרֵייעֶן צוּ זֶען דַיין הַתְמָדַת הַתּוֹרָה און דוּ וֶועסְט מִיט דֶעם מְקַיֵּים זַיין דִי גְרוֹיסֶע מִצְוָה פוּן כִּיבּוּד אָב וָאֵם. וַוייל דֶער גְרֶעסְטֶער כִּיבּוּד אָב וָאֵם אִיז וֶוען עֶלְטֶערְן זֶעעֶן ווי דִי קִינְדֶער פִירְן זִיךְ אוֹיף עֶרְלִיךְ, אַזוֹי ווִי חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (יוֹמָא פו.) אוֹיפְ'ן פָּסוּק (דְבָרִים ו, ה): "וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ" - זָאלְסְט זֶען עֶס זָאל אַרוֹיס קוּמֶען אַ קִידּוּשׁ הַשֵּׁם דוּרְךְ דִיר און דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל בַּאלִיבְּט וֶוערְן דוּרְךְ דִיר. וַוייל וֶוען אַ מֶענְטְשׁ פִירְט זִיךְ ווִי עֶס דַארְף צוּ זַיין, וָואס זָאגְן מֶענְטְשְׁן? "אַשְׁרֵי אָבִיו שֶׁלִּמְּדוֹ תּוֹרָה", וואוּיל זֶענֶען זַיינֶע עֶלְטֶערְן וָואס הָאבְּן אִים גֶעלֶערְנְט תּוֹרָה; "אַשְׁרֵי רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ תּוֹרָה", וואוּיל אִיז פַאר זַיין רֶבִּי וָואס הָאט אִים גֶעלֶערְנְט תּוֹרָה; "אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת שֶׁלֹּא לָמְדוּ תּוֹרָה", וֵויי אִיז פַאר דִי מֶענְטְשְׁן וָואס לֶערְנֶען נִישְׁט קַיין תּוֹרָה. וֶוען אֵיינֶער פִירְט זִיךְ אוֹיף עֶרְלִיךְ זָאגְן דִי מֶענְטְשְׁן: "קוּקְט אָן דֶעם מֶענְטְשׁ, ווִיבַּאלְד עֶר לֶערְנְט תּוֹרָה פִירְט עֶר זִיךְ אוֹיף אַזוֹי עֶרְלִיךְ". אוֹיף אִים זָאגְט דֶער פָּסוּק (יְשַׁעְיָהוּ מט, ג): "וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה, יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר", דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער בַּארִימְט זִיךְ מִיט אַזָא אֵיינֶעם.

דוּ מָאלְסְט זֵייעֶר שֵׁיין; אִיךְ הָאבּ הֲנָאָה גֶעהַאט צוּ זֶען דֶעם בִּילְד וָואס דוּ הָאסְט גֶעמָאלְן פוּן מוֹהַרָא"שׁ. יֶעדֶעס מָאל דוּ מָאלְסְט אַ בִּילְד פוּן אַ צַדִיק זָאלְסְטוּ מִיר שִׁיקְן אַ בִּילְד דֶערְפוּן, אִיךְ וֶועל זִיךְ זֵייעֶר פְרֵייעֶן דֶערְצוּ.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן דוּ זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

זָאל מֶען אוֹיסְלֶערְנֶען פַאר קְלֵיינֶע קִינְדֶער דֶעם סֵדֶר דֶרֶךְ הַלִּימּוּד?

שְׁאֵלָה:

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

יְיִשַׁר כֹּחַ פַאר דִי שֵׁיינֶע לֶעבְּן וָואס אִיר הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן, וּבִפְרַט פַארְ'ן סֵדֶר דֶרֶךְ הַלִּימּוּד.

איךְ וואוין אין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל און איךְ בִּין אַ מְלַמֵּד פַאר אַכְט יֶערִיגֶע קִינְדֶער. איךְ זֶע אַסַאךְ מָאל קִינְדֶער וָואס מוּטְשֶׁען זִיךְ זֵייעֶר צוּ פַארְשְׁטֵיין דָאס לֶערְנֶען, ווִיל אִיךְ ווִיסְן אוֹיב אִיךְ מֶעג זֵיי אוֹיךְ זָאגְן אִיבֶּערְ'ן סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּימוּד, אַז זֵיי קֶענֶען זָאגְן אֲפִילוּ אָן פַארְשְׁטֵיין, אָדֶער דַארְפְן יוּנְגֶע קִינְדֶער זִיךְ יָא מוּטְשֶׁען מֶער און פְּרוּבִּירְן צוּ פַארְשְׁטֵיין?

און אוֹיב מֶעג מֶען זֵיי יָא זָאגְן, זָאל אִיךְ עֶס זָאגְן נָאר שְׁטִילֶערְהֵייט פַאר דִי גֶעצֵיילְטֶע קִינְדֶער וָואס מוּטְשֶׁען זִיךְ, אָדֶער זָאל אִיךְ עֶס זָאגְן בָּרַבִּים פַאר דִי גַאנְצֶע כִּתָּה?

יְיַשֶׁר כֹּחַ

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם א' פָּרָשַׁת בְּהַר בְּחֻקּוֹתַי, ט"ז אִיָּר, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

דֶער דֶּרֶךְ הַלִּימוּד (הַמְּבוֹאָר בְּשִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן עו) אִיז זֵייעֶר גוּט פַאר קִינְדֶער זֵיי זָאלְן אוֹיסְנוּצְן מִיט דֶעם דִי פְרֵייעֶ צַייט, דָאס קֶען אָבֶּער נִישְׁט גֵיין אוֹיפְ'ן חֶשְׁבּוֹן פוּן לֶערְנֶען מִיט זֵיי אִין חֵדֶר; מִיט קִינְדֶער פוּן אַכְט יָאר אַלְט דַארְף מֶען לֶערְנֶען חוּמָשׁ און מִשְׁנַיוֹת, זֵיי זָאלְן זִיךְ אוֹיסְלֶערְנֶען ווִי אַזוֹי מֶען לֶערְנְט.

מִיט דִי קִינְדֶער וָואס מוּטְשֶׁען זִיךְ צוּ פַארְשְׁטֵיין דַארְף מֶען לֶערְנֶען שְׁטַייטְלִיךְ, נָאכְאַמָאל און נָאכְאַמָאל, בִּיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְט אַז זֵיי הֵייבְּן אָן צוּ פַארְשְׁטֵיין ווִי אַזוֹי מֶען לֶערְנְט.

אִיךְ שִׁיק דִיר אַ בְּרִיוו וָואס מוֹהַרָא"שׁ הָאט מִיר גֶעשְׁרִיבְּן צֶען יָאר צוּרִיק (דֶער בְּרִיוו אִיז גֶעדְרוּקְט אִין אֲשֶׁר בַּנַּחַל-אִידִישׁ חֵלֶק ג, מִכְתָּב רסג); אַ מוֹרָא'דִיגֶע בְּרִיוו ווִי אַזוֹי מֶען לֵייגְט אַרָאפּ דֶעם פוּנְדַאמֶענְט פַאר אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה און וָואס מֶען דַארְף לֶערְנֶען מִיט קִינְדֶער אִין יֶעדֶע כִּתָּה; דֶער בְּרִיוו וֶועט דִיר זַיין אַ גְרוֹיסֶער חִיזּוּק.

...

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - יוֹם ב' לְסֵדֶר מַסְעֵי, כ"ג תַּמּוּז שְׁנַת תשע"א לִפְרָט קָטָן

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ דֶערְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

אַזוֹי ווִי דוּ הָאסְט מִיר גֶעשְׁרִיבְּן דָאס דוּ הָאסְט זֵייעֶר לִיבּ וֶוען אִיךְ זָאג דִיר אָפְּן וָואס צוּ פַארֶעכְטֶען און ווִי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן וְכוּ' וְכוּ', הָאבּ אִיךְ זִיךְ מְיַשֵּׁב גֶעוֶוען אִיךְ וֶועל דִיר שְׁרַייבְּן אַפָּאר נְקוּדוֹת כְּדֵי עֶס זָאל זַיין אַ תּוֹעֶלֶת פַאר דִיר,

און פַאר יֶעדְן אֵיינֶעם וָואס עֶר פִּירְט אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה.

וִויסְן דַארְפְסְטוּ וִויסְן דָאס דֶער הֵיילִיגְסְטֶער זַאךְ בַּיי דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער אִיז תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, וָואס נָאר אִין זֵייעֶר זְכוּת שְׁטֵייט דֶער וֶועלְט, וִוי דִי חֲזַ"ל זָאגְן (כַּלָּה רַבָּתִי, פֶּרֶק ב׳) תָּאנָא בְּכָל יוֹם מַלְאָךְ יוֹצֵא מִלִּפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְחַבֵּל אֶת הָעוֹלָם וּלְהָפְכוֹ לִכְמוֹת שֶׁהָיָה, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִסְתַּכֵּל בְּתִינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן וּבְתַלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁיּוֹשְׁבִים בְּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, מִיַּד נֶהְפָּךְ כַּעְסוֹ לְרַחֲמִים.

זֶעט מֶען פוּן דֶעם דִי גְרוֹיסְקֵייט פוּן קִינְדֶערְלֶעךְ וָואס זֵיי לֶערְנֶען תּוֹרָה אִין חֵדֶר, וִוי חָשׁוּב דָאס אִיז. אַז מֶען מַאכְט אוֹיף אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה דַארְף מֶען וִויסְן אַז מֶען לֶערְנְט יֶעצְט נִישְׁט מִיט קִינְדֶערְלֶעךְ, נָאר מִיט הֵיילִיגֶע נְשָׁמוֹת, און דִי שְׁכִינָה אִיז דָארְטְן.

אִיבֶּערְדֶעם דַארְף מֶען נֶעמֶען מְלַמְּדִים נָאר יִרְאֵי הַשֵּׁם וָואס זֵיי גֶעבְּן זִיךְ אָפּ מִיט דִי קִינְדֶער, און זֵיי לֶערְנֶען מִיט זֵיי אַלֶ"ף בֵּי"ת, און מֶען לֶערְנְט זֵיי אוֹיס וִוי צוּ דַאוֶונֶען אִין סִידוּר, און מֶען לֶערְנְט מִיט זֵיי חוּמָשׁ, און מֶען לֶערְנְט מִיט זֵיי מִשְׁנָיוֹת, און מֶען לֶערְנְט מִיט זֵיי גְמָרָא וְכוּ׳, דָאס הֵייסְט דִי יוּנְגֶע קְלַאסְן מוּזְן זַיין אָפְּגֶעטֵיילְט אֵיינְס פוּן דֶעם אַנְדֶערְן, כִּיתָּה א׳ אִיז דִי וִויכְטִיגְסְטֶע כִּיתָּה, מֶען לֶערְנְט אוֹיס דִי קִינְדֶער אַלֶ"ף בֵּי"ת, און וִוי צוּ צַאמְשְׁטֶעלְן וֶוערְטֶער בִּיז זֵיי זָאלְן קֶענֶען דַאוֶונֶען אִין אַ סִידוּר, און זָאגְן דִי בְּרָכוֹת, דִי קְלַאס אִיז גָאר וִויכְטִיג, מֶען קֶען נִישְׁט נֶעמֶען אַ מְלַמֵּד וָואס שְׁפִּילְט זִיךְ אָפּ מִיט דִי קִינְדֶער און בַּיים סוֹף קֶענֶען זֵיי אֲפִילוּ נִישְׁט קַיין עִבְרִי וְכוּ׳ און זֵיי בְּלַייבְּן בַּעֲלֵי מוּמִין אוֹיפְ׳ן גַאנְץ לֶעבְּן, וִוי דוּ אַלֵיין הָאסְט שׁוֹין גֶעזֶען דֶערְוַואקְסֶענֶע בָּחוּרִים וָואס זֵיי קֶענֶען נֶעבֶּעךְ נִישְׁט קַיין עִבְרִי וְכוּ׳.

אִיבֶּערְדֶעם כִּיתָּה א׳ מוּז זַיין נָאר אֵיין קְלַאס נִישְׁט מִישְׁן גְרֶעסֶערֶע קִינְדֶער צוּם בֵּיישְׁפִּיל אַרַיינְלֵייגְן קִינְדֶער פוּן כִּתָּה ב׳ אָדֶער ג׳ וְכוּ׳, דָאס וֶועט נִישְׁט אַרְבֶּעטְן, און דִי קִינְדֶער וֶועלְן בְּלַייבְּן בַּעֲלֵי מוּמִין אוֹיפְ׳ן גַאנְץ לֶעבְּן, אִיבֶּערְדֶעם כִּיתָּה א׳ מוּז זַיין אַ עֶקְסְטֶערֶע קְלַאס, אֲפִילוּ עֶס זָאל נִישְׁט זַיין דָארְטְן נָאר צְוֵויי אָדֶער דְרֵיי קִינְדֶערְלֶעךְ.

אַזוֹי אוֹיךְ כִּיתָּה ב׳ דַארְף זַיין אַן עֶקְסְטֶערְן מְלַמֵּד וָואס וֶועט אָנְהֵייבְּן לֶערְנֶען מִיט דִי קִינְדֶער חוּמָשׁ [בַּיי אוּנְז חֲסִידִים לֶערְנְט מֶען נָאר דִי פַּרְשַׁת הַשָּׁבוּעַ, נִישְׁט כְּסִדְרָן], דִי קְלַאס כִּיתָּה ב׳ דַארְף אָנְהֵייבְּן צוּ לֶערְנֶען אֵיין פָּסוּק און בִּיזְ׳ן סוֹף יָאר דַארְפְן דִי קִינְדֶערְלֶעךְ שׁוֹין קֶענֶען צְוִוישְׁן אַכְצְן און צְוָואנְצִיג פְּסוּקִים, פַארְשְׁטֵייט

זִיךְ מֶען דַארְף הָאבְּן אַסאךְ גֶעדוּלְד, אוּן דֶעם עֶרְשְׁטְן פָּסוּק דַארְף מֶען חַזְרְ'ן אָן אַ שִׁיעוּר מָאל, זָאגְן דֶעם פָּסוּק מִיט טַייטְשׁ, אוּן דֶער עִיקָר אִיז אַז דִי קִינְדֶערְלֶעךְ זָאלְן שְׁרַייעֶן מִיט אַ בְּרֶען דֶעם פָּסוּק, אוּן פַארְשְׁטֵייט זִיךְ דֶער מְלַמֵּד דַארְף זֵיי דֶערְצֵיילְן דִי פַּרְשָׁה פוּן דִי וָואךְ דָאס דִי קִינְדֶער זָאלְן וִויסְן וָואס עֶס רֶעד זִיךְ דִי פַּרְשָׁה.

כִּיתָּה ג' דַארְף שׁוֹין לֶערְנֶען מֶער פְּסוּקִים יֶעדֶע וָואךְ, וָוארוּם זֵיי זֶענֶען שׁוֹין צוּגֶעוואוֹינְט פוּן כִּיתָּה ב', אָבֶער זֵיי דַארְפְן אָנְהֵייבְּן צוּ לֶערְנֶען מִשְׁנַיוֹת אוֹיכֶעט, מֶען הֵייבְּט אָן אֵיין מִשְׁנֶה, אוּן מֶען חַזְרְ'ט עֶס אִיבֶּער אָן אַ שִׁיעוּר מָאל בִּיז זֵיי קֶענֶען עֶס אוֹיסְנְוֵיינִיג, אוּן נָאכְדֶעם נֶעמְט מֶען נָאךְ אַ מִשְׁנֶה אוּן נָאךְ אַ מִשְׁנֶה, אַלְץ שְׁטַייטֶעלֶעךְ, מֶען דַארְף נִישְׁט יָאגְן, קְלֵיינֶע קִינְדֶער מוּזְן קֶענֶען אוּן פַארְשְׁטֵיין וָואס זֵיי לֶערְנֶען.

[עֶס אִיז דָא וָואס זֵיי לֶערְנֶען מִשְׁנַיוֹת מִיט דִי קְלַאס בָּבָא מְצִיעָא וְכוּ' אָבֶער אִיךְ הַאלְט אַז עֶס אִיז כְּדַאי צוּ לֶערְנֶען אַ מַסֶּכְתָּא וָואס עֶס וֶועט זַיין נָאנְט צוּ זֵייעֶר קֶעפֶּעלֶעךְ צוּ פַארְשְׁטֵיין, אוּן אוֹיסְמָאלְן, צוּם בֵּיישְׁפִּיל מַסֶּכֶת סוּכָּה, סְ'אִיז הַיינְט דָא צוּ קְרִיגְן מִשְׁנַיוֹת מַסֶּכֶת סוּכָּה מִיט בִּילְדֶער אוֹיף יֶעדֶע מִשְׁנֶה, אַזוֹי קֶען יֶעדֶער קִינְד פַארְשְׁטֵיין וָואס עֶר לֶערְנְט, אוּן עֶס וֶועט זַיין פַאר אִים אוֹיסְגֶעמָאלֶען וִוי אַזוֹי אַ סוּכָּה זֶעט אוֹיס, אוּן וָואס אִיז כָּשֵׁר, אוּן וָואס אִיז פָּסוּל וְכוּ' וְכוּ'].

אוּן כִּיתָּה ד' דַארְפְן שׁוֹין אָנְהֵייבְּן צוּ לֶערְנֶען גְּמָרָא, מֶען הֵייבְּט אָן צוּ לֶערְנֶען פֶּרֶק הַמֵּנִיחַ לַאנְגְזַאם אַפָּאר שׁוּרוֹת, אוּן מֶען אִיז דָאס גוּט גוּט מַסְבִּיר, אוּן מֶען חַזְרְ'ט עֶס אִיבֶּער אָן אַ שִׁיעוּר מָאל, בִּיז דִי קִינְדֶער קֶענֶען דָאס אוֹיסְנְוֵיינִיג.

דִי פִיר כִּיתּוֹת, כִּיתָּה א', כִּיתָּה ב', כִּיתָּה ג', כִּיתָּה ד', דַארְפְן הָאבְּן עֶקְסְטֶערֶע מְלַמְּדִים, נִישְׁט מִישְׁן קַיין קְלַאסְן, אוֹיבּ מֶען ווִיל הָאבְּן הַצְלָחָה מִיט דִי קִינְדֶער, אֲפִילוּ אִין יֶעדֶע קְלַאס וֶועט נִישְׁט זַיין מֶער וִוי צְוֵויי דְרֵיי קִינְדֶערְלֶעךְ דַארְף מֶען אוֹיכֶעט הַאלְטְן מְלַמְּדִים, דִי אַלֶע גְרוֹיסֶע תַּלְמוּד תּוֹרָה'ס הָאבְּן אַזוֹי אָנְגֶעהוֹיבְּן, עֶס אִיז גֶעוֶוען זֵייעֶר שְׁוֶוער צוּ צָאלְן עֶקְסְטֶערֶע מְלַמְּדִים, וַוייל סְ'אִיז גֶעוֶוען ווִינְצִיג קִינְדֶער אִין יֶעדֶע קְלַאס, אָבֶער פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן זֶענֶען זֵיי גֶעוֶוען עַקְשָׁנִים, זֶענֶען דִי קִינְדֶער גֶעשְׁטִיגְן אוּן גֶעקֶענְט לֶערְנֶען.

(פַארְשְׁטֵייט זִיךְ אַז יֶעדֶע קְלַאס מוּז אוֹיכֶעט לֶערְנֶען חוּמָשׁ פוּן דִי וָואכֶעדִיגֶע סֶדְרָה, כִּיתָּה ב' הֵייבְּט שׁוֹין אָן צוּ לֶערְנֶען דִי אוֹתִיּוֹת פוּן רַשִׁ"י אוּן אַפָּאר וֶוערְטֶער בִּיז אַ פָּסוּק רַשִׁ"י, כִּיתָּה ג' הֵייבְּט שׁוֹין אָן צוּ לֶערְנֶען מֶער פְּסוּקִים רַשִׁ"י, כִּיתָּה ד'

לֶערְנְט שׁוֹין נָאכְמֶער פְּסוּקִים רַשִׁ״י [פַארְשְׁטֵייט זִיךְ נָאר דִי רַשִׁ״י׳ס וָואס עֶס רֶעדְן נִישְׁט פוּן דִקְדוּק, כְּדֵי דִי קִינְדֶער זָאלְן פַארְשְׁטֵיין דִי רַשִׁ״י פוּן דִי פְּסוּקִים]).

דִי פִיר כִּיתּוֹת אִיז דִי ווִיכְטִיגְסְטֶע אִין לֶעבְּן פוּן אַ אִינְגְל, אוֹיב מֶען ווִיל אַז דָאס קִינְד זָאל אוֹיפְוַואקְסְן אַ יוֹדֵעַ סֵפֶר מוּז מֶען לֵייגְן אַ דָגוּשׁ אוֹיף דִי עֶרְשְׁטֶע פִיר מְלַמְדִים, אַוַדַאי אוּן אַוַדַאי קָאסְט דָאס גֶעלְט, אָבֶער מֶען דַארְף אִינְזִינֶען הָאבְּן דִי תּוֹעֶלֶת פוּן דִי קִינְדֶער, נִישְׁט פוּן גֶעלְט, אָדֶער וָואס אַנְדֶערֶע זָאגְן וְכוּ׳ וְכוּ׳.

אִיךְ הָאב אַזוֹי אָנְגֶעהוֹיבְּן מִיט אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה אִין יַבְנְאֵל, אוּן גֶעהַאט אוֹיסְנַאם הַצְלָחָה, אוּן פַארְגֶעס נִישְׁט דָאס אִיז קִינְדֶער פוּן סְפָרַדִ׳ישְׁן אָפְּשְׁטַאם, אוֹיךְ קִינְדֶער פוּן בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה וְכוּ׳ וָואס לֵיידֶער זֵיי זֶעעֶן נִישְׁט אַ בֵּיישְׁפִּיל פוּן דִי זֵיידֶעס מִיט דִי בַּאבֶּעס וְכוּ׳, וָואס זֵיי זֶענֶען לֵיידֶער דֶערְוַוייל אִינְגַאנְצְן פְרֵיי, מְחַלְלֵי שַׁבָּתוֹת, אוֹכְלֵי טְרֵיפוֹת לֹא עָלֵינוּ וְכוּ׳, פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן הָאב אִיךְ אַוֶועק גֶעשְׁטֶעלְט אִין דִי פִיר קְלַאסְן גוּטֶע עֶרְלִיכֶע מְלַמְדִים, וָואס יֶעדֶער אֵיינֶער הָאט זִיךְ אָפְּגֶעגֶעבְּן מִיט זַיין קְלַאס, אַזוֹי הָאבְּן דִי קִינְדֶער גֶעהַאט הַצְלָחָה.

אַוַדַאי אוּן אַוַדַאי אִיז דָא דִי אַלְטֶע קַשְׁיָא ״כֶּסֶף מְנָלָן״? אָבֶער אוֹיב מֶען ווִיל הָאבְּן הַצְלָחָה מִיט אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה, מוּז מֶען אַזוֹי אָנְהֵייבְּן, אַנְדֶערְשׁ וֶועט עֶס נִישְׁט גֵיין.

כִּיתָּה ה׳ פַארְשְׁטֵייט זִיךְ לֶערְנֶען שׁוֹין מֶער חוּמָשׁ רַשִׁ״י אוּן מִשְׁנָיוֹת אוּן גְמָרָא, דֶעמָאלְט קֶען מֶען זֵיי צוּגֶעווֹאוֹינֶען זֵיי זָאלְן אָנְהֵייבְּן וֶוען זֵיי הָאבְּן אַ פְרֵייעֶ צַייט זָאגְן מִשְׁנָיוֹת כְּסִדְרָן, נִישְׁט פְרִיעֶר בְּשׁוּם פָּנִים וָאוֹפֶן, אוּן אוֹיכֶעט נָאר מִשְׁנָיוֹת זָאלְן זֵיי זָאגְן אִין דִי פְרֵייעֶ צַייט אָבֶער נִישְׁט גְמָרָא זָאגְן.

כִּיתָּה ו׳ לֶערְנְט מֶען שׁוֹין מֶער חוּמָשׁ מִיט רַשִׁ״י מִיט מִשְׁנָיוֹת מִיט גְמָרָא, אוּן דֶעמָאלְט קֶענֶען זֵיי אָנְהוֹיבְּן צוּ זָאגְן שַׁ״ס נָאר אִין דִי פְרֵייעֶ צַייט, אוֹיב מֶען שְׁטֶעלְט אוֹיף אַ חֵדֶר אוֹיף אַזַא אוֹפֶן, הָאבְּן דִי קִינְדֶער אַ אוֹיסְנַאם׳דִיגֶע הַצְלָחָה, אִיךְ הָאב דָאס גֶעזֶען בַּיי מִיר אִין יַבְנְאֵל, דִי זֶעקְס כִּיתּוֹת זֶענֶען יְסוֹד הַיְסוֹדוֹת פוּן אַ אִידִישׁ קִינְד, אוּן אוֹיב מֶען ווִיל אַז זֵיי זָאלְן אוֹיפְוַואקְסְן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אוּן עֶרְלִיכֶע אִידִישֶׁע קִינְדֶערְלֶעךְ, דַארְף מֶען נָאר אַזוֹי זִיךְ פִירְן.

פַארְשְׁטֵייט זִיךְ אַז מֶען דַארְף זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן וָואסְפַארַא מְלַמְדִים מֶען נֶעמְט, בְּשׁוּם פָּנִים וָאוֹפֶן טָאר מֶען נִישְׁט נֶעמֶען קַיין בָּחוּרִים פַאר מְלַמְדִים, ווִי דִי חֲזַ״ל זָאגְן (קִידּוּשִׁין פ״ב.) לֹא יִלְמַד אָדָם רַוָוק סוֹפְרִים [עַיֵין רַשִׁ״י, לֹא יִלְמַד רַוָוק

סוֹפְרִים: רַוָוק פָּנוּי בְּלֹא אִשָּׁה. סוֹפְרִים: מְלַמְּדֵי תִּינוֹקוֹת, כְּלוֹמַר לֹא יַרְגִּיל רַוָוק עַצְמוֹ לִהְיוֹת מִן הַסּוֹפְרִים וְכוּ׳], אוּן אַזוֹי וֶוערְט גֶעבְּרֶענְגְט אִין שֻׁלְחָן עָרוּךְ (אֶבֶן הָעֶזֶר, סִימָן כ״ב, סְעִיף כ׳) מִי שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה לֹא יְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת, מִפְּנֵי שֶׁאִמּוֹת הַבָּנִים בָּאוֹת לְבֵית הַסֵּפֶר לִבְנֵיהֶם, וְנִמְצָא מִתְגָּרֶה בְּנָשִׁים וְכוּ׳, עַיֵּין שָׁם.

בִּכְלַל טָארְן זִיךְ נִישְׁט בָּחוּרִים זִיךְ דְרֵייעֶן בְּשׁוּם פָּנִים וָאוֹפֶן צְוִוישְׁן דִי קִינְדֶערְלֶעךְ, [ס׳אִיז צְוֵויי עֶקְסְטְרֶעמֶע וֶועלְטְן, בִּפְרַט גְרוֹיסֶע בָּחוּרִים וָואס זֵיי הָאבְּן לֵיידֶער דוּרְכְגֶעפַאלְן וְכוּ׳ אוּן זֵיי כַאפְּן זִיךְ צוּרִיק אוּן זֵיי זֶענֶען עוֹסֵק אִין גִירְסָא מִשְׁנָיוֹת גְמָרָא וְכוּ׳ וְכוּ׳, דָאס הָאט נִישְׁט צוּ טוּן מִיט קִינְדֶערְלֶעךְ וָואס זֵיי הֵייבְּן יֶעצְט אָן זֵייעֶר לֶעבְּן].

עֶס אִיז שְׁטְרֶענְג פַארְבָּאטְן דָאס בָּחוּרִים זָאלְן זִיךְ דְרֵייעֶן צְוִוישְׁן קִינְדֶערְלֶעךְ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן נִישְׁט שְׁפִּילְן זִיךְ מִיט זֵיי, וּבִפְרַט הַיינְטִיגֶע צַייטְן וָואס עֶס אִיז אַ הֶפְקֵר וֶועלְט דַארְף מֶען הִיטְן דִי קִינְדֶערְלֶעךְ זֵיי זָאלְן זִיךְ נִישְׁט מִישְׁן מִיט בָּחוּרִים וְכוּ׳, אֲפִילוּ אַ בִּמְקוֹם [סָאבְּסִיטוּט בְּלַעֲ״ז] טָאר נִישְׁט זַיין אַ בָּחוּר.

וֶוען דִי קִינְדֶערְלֶעךְ עֶסְן טָאר אוֹיךְ נִישְׁט זַיין דָארְטְן קַיין בָּחוּרִים, נָאר אַ מְלַמֵּד זָאל אַכְטוּנְג גֶעבְּן אוֹיף זֵיי, אוּן בֶּענְטְשְׁן מִיט זֵיי, [אוֹיבֶּעט יֶעדֶע קְלַאס לוֹיט אִיר שְׁטֵייגֶער, דִי עֶרְשְׁטֶע קְלַאס קֶען נִישְׁט בֶּענְטְשְׁן נָאר דִי עֶרְשְׁטֶע בְּרָכָה, אוּן אַזוֹי דִי צְוֵוייטֶע קְלַאס, בִּיז דִי דְרִיטֶע קְלַאס קֶען שׁוֹין בֶּענְטְשְׁן דָאס גַאנְצֶע בֶּענְטְשְׁן].

וֶוען מֶען בְּרֶענְגְט דִי קִינְדֶער צוּם חֶדֶר, אוּן וֶוען מֶען נֶעמְט זֵיי אַהֵיים פוּן חֶדֶר מִיט אַ בָּאס, טָאר אוֹיךְ נִישְׁט אַ בָּחוּר זִיצְן אוּן אַכְטוּנְג גֶעבְּן אוֹיף דִי קִינְדֶער, וָוארוּם דִי מַאמֶעס וַוארְטְן אָפּ אוּן דָאס גֵייט אַרַיין אוֹיבֶּעט אִין כְּלַל פוּן ״לֹא יְלַמֵּד אָדָם רַוָוק סוֹפְרִים״.

אִיךְ הָאבּ שׁוֹין גֶעזָאגְט זֵייעֶר אַסַאךְ מְלַמְּדִים אוּן מְנַהֲלִים מֶען זָאל אַכְטוּנְג גֶעבְּן וָואסֶערֶע נִיגוּנִים מֶען לָאזְט שְׁפִּילְן פַאר דִי קִינְדֶערְלֶעךְ, נָאר הֵיימִישֶׁע נִיגוּנִים, פוּן חֲסִידִישֶׁע בַּעַל מְנַגְנִים, נִישְׁט נִיגוּנִים פוּן הוּלְטַייעֶן וָואס מַאכְן נָאךְ גוֹיִם, אָדֶער זֵיי זִינְגֶען גוֹי׳שֶׁע נִיגוּנִים, דָאס אִיז דִי אַרְגְסְטֶע זַאךְ וָואס עֶס קֶען זַיין, ווִי דִי חֲזַ״ל זָאגְן (חֲגִיגָה ט״ו:) אַחֵר מַאי, זֶמֶר יְוָנִי לֹא פָּסַק מִפּוּמֵיהּ; ווִי אַזוֹי אִיז אֱלִישָׁע וָואס וֶוערְט אָנְגֶערוּפְן אַחֵר וָואס עֶר אִיז גֶעוֶוען קוֹדֶם אַזוֹי גְרוֹיס, עֶר אִיז גֶעוֶוען פוּן דִי פִּיר וָואס זֵיי זֶענֶען אַרַיינְגֶעגַאנְגֶען אִין פַּרְדֵ״ס, דָאס הֵייסְט אִין דִי עוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, גֶעוֶוען דָבוּק אִין בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, ווִי אַזוֹי אִיז עֶר

אַוֶועקְגֶעפַאלְן, וַוייל "זֶמֶר יְוָונִי לֹא פָּסַק מִפּוּמֵיהּ" עֶר הָאט גֶעזִינְגֶען גְרִיכִישֶׁע אַפִּיקוֹרְסִישֶׁע נִיגוּנִים, אוּן וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ג') אַז נִיגוּנִים פוּן רְשָׁעִים טוּט אוֹיסְרֵייסְן דֶעם מֶענְטְשׁ פוּן זַיין שׁוֹרֶשׁ, אוּן עֶס אִיז זֵייעֶר שְׁוֶוער צוּ זַיין אַ עֶרְלִיכֶער אִיד מִיט דֶעם.

אִיבֶּערְדֶעם טָאר מֶען בִּכְלַל נִישְׁט זִינְגֶען דִי גֶעמֵיינֶע שְׁמוּצִיגֶע נִיגוּנִים פוּן דִי עֶקְלְהַאפְטִיגֶע זִינְגֶערְס, שָׁנָה וּפֵירֶשׁ'נִיקֶעס, הֵן מִיט בָּחוּרִים, אוּן מִכָּל שֶׁכֵּן נִישְׁט מִיט קִינְדֶערְלֶעךְ דִי הֵיילִיגֶע נְשָׁמָה'לֶעךְ, אַוַדַאי דַארְף מֶען אַרַיינְלֵייגְן אִין דִי קִינְדֶער אַסַאךְ דִי כֹּחַ הַנְגִינָה, אוּן אַזוֹי אוֹיכֶעט אִין בָּחוּרִים אַרַיינְלֵייגְן אִין זֵיי כֹּחַ הַנְגִינָה וְרִיקוּדִים, אָבֶּער אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט טְרֵיפָה'נֶע גוֹי'שֶׁע נִיגוּנִים, עֶס אִיז אוֹיף דֶעם נִישְׁטָא קַיין שׁוּם הֶיתֵּר.

אוֹיבּ אַחֵר וָואס אִיז גֶעוֶוען אֱלִישָׁע אֵיינֶע פוּן דִי פִיר וָואס זֶענֶען אַרַיין לִפְנַי וְלִפְנִים וְכוּ' הָאט אִים גֶעשַׁאדְט דָאס זִינְגֶען גְרִיכִישֶׁע נִיגוּנִים, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אִין אוּנְזֶער דוֹר דַארְף מֶען זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן אוֹיף דֶעם, וָוארוּם נְגִינָה אִיז בַּיים הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער זַאךְ, אוּן עֶר הָאט גֶעזָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן רע"ג) אַז מֶען דַארְף זִיךְ זֵייעֶר צוּגֶעוואוֹינֶען צוּ זִינְגֶען אַ נִיגוּן, אוּן דָאס הֵייבְּט אוֹיף דִי נְשָׁמָה זֵייעֶר הוֹיךְ, אָבֶּער זֶעלְבְּסְט פַארְשְׁטֶענְדְלִיךְ נָאר נִיגוּנִים פוּן הֵיימִישֶׁע מְנַגְּנִים.

אוֹיבּ דוּ וֶועסְט אוֹיפְבּוֹיעֶן אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה אוֹיף דֶעם וֶועג וָואס דָא שְׁטֵייט, וֶועסְטוּ הָאבְּן גָאר אוֹיסֶערְגֶעוֶוענְלִיכֶע הַצְלָחָה, אוֹיבּ וֶועסְטוּ מִיר נִישְׁט פָּאלְגְן, וֶועסְטוּ זֶען אַז דֶער תַּלְמוּד תּוֹרָה וֶועט נִישְׁט הָאבְּן קַיין קִיוּם.

אִיךְ וֶועל מְחַיֵּיב זַיין דִי אַלֶע וָואס זֵיי הָאבְּן גֶעמוּזְט פַארְמַאכְן תַּלְמוּד תּוֹרָה'ס אָדֶער יְשִׁיבוֹת וְכוּ' וְכוּ', אִיךְ הָאבּ זִיךְ אַרַיינְגֶעצוֹיגְן אִין אַ שְׁטֶעטְל וָואס הֵייסְט יַבְנְאֵל, חִיצוֹנִיּוּת אִיז דָאס דִי שֶׁענְסְטֶע פְּלַאץ אִין גַאנְץ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָבֶּער בִּפְנִימִיּוּת אִיז דָארְטְן דָאס אַרְגְסְטֶע פְּלַאץ אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וָוארוּם דָארְטְן הָאט מֶען מַעֲבִיר גֶעוֶוען עַל הַדַּת צְוֵויי הֵיילִיגֶע עֵדוֹת, דִי תֵּימָנֶ'ער אִידְן, אוּן דִי תּוּנִיסֶ'ער אִידְן, דָארְטְן הָאט מֶען זֵיי אָפְּגֶעשְׁנִיטְן דִי פֵּיאוֹת, דָארְטְן אִיז גֶעוֶוען זֵייעֶר אוֹשְׁוִויץ וְכוּ' וְכוּ', אוּן דַיְיקָא דָארְטְן הָאבּ אִיךְ אוֹיפְגֶעשְׁטֶעלְט אַ קְהִילָּה קְדוֹשָׁה וָואס צֵיילְט זִיךְ שׁוֹין מֶער פוּן דְרֵיי הוּנְדֶערְט מִשְׁפָּחוֹת, אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה, אַ מֵיידְל שׁוּלֶע, אַ יְשִׁיבָה קְטַנָּה, אַ יְשִׁיבָה גְדוֹלָה, אַ כּוֹלֵל, אוּן אַ כּוֹלֵל לְהוֹרָאָה, אִין תַּלְמוּד תּוֹרָה אוּן אִין מֵיידְל שׁוּלֶע אוּן אִין קִינְדֶערְגַארְטְן הָאבְּן מִיר שׁוֹין הֶעכֶער זִיבְּן הוּנְדֶערְט קִינְדֶער.

די רְשָׁעוּת און די אַכְזָרִיוּת וָואס מִיר שְׁטֵייעֶן דָארְטְן אוֹיס פוּן רְשָׁעִים אֲרוּרִים, אִיז נִישְׁט צוּ בַּאשְׁרַייבְּן, עֶס קְרֶענְקְט זֵיי ווִי זֵיי זֶעעֶן לֶעכְטִיגֶע קִינְדֶערְלֶעךְ מִיט לַאנְגֶע פֵּיאוֹת, אִינְגֶעלַייט מִיט שְׁטְרַיימְל און בֶּעקֶעטְשֶׁע מִיט ווַייסֶע זָאקְן שַׁבָּת, און פְּרוֹיעֶן אָפְּגֶעשָׁארְן וְכוּ׳, און מִיט די גְרֶעסְטֶע צְנִיעוּת, דָאס בְּרֶענְט זֵיי גֶעפֶערְלִיךְ, און זֵיי הֶערְן נִישְׁט אוֹיף שׂוֹין פִינְף און צְוָואנְצִיג יָאר צוּ טוּן די אַרְגְסְטֶע רִשְׁעוּת וָואס מֶען קֶען זִיךְ נִישְׁט פָארְשְׁטֶעלְן, אָבֶער מִיט עַקְשָׁנוּת וְכוּ׳, און מִיט רְצוֹנוֹת וְכוּ׳, הָאט אוּנְז דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעלֶערְנְט קֶען מֶען אַלֶעס דוּרְךְ בְּרֶעכְן, [דַאכְט זִיךְ מִיר אַז דוּ הָאסְט דָאס גֶעזֶען מִיט דַיין אֵייגֶענֶע אוֹיגְן, דָאס אִיז נִישְׁט קַיין חָלוֹם און פַאנְטַאזִיעֶ].

די רְשָׁעִים אֲרוּרִים הָאבְּן אוּנְז נִישְׁט גֶעלָאזְט בּוֹיעֶן אַ בֵּית מֶדְרָשׁ אִיבֶער צְוָואנְצִיג יָאר, גֶעהַאלְטְן אִין אֵיין מַסֶרְ׳ן, די תַּלְמוּד תּוֹרָה און די מֵיידְל שׁוּלֶע אִיז אִין צוּבְּרָאכֶענֶע קַארַאוַואנֶען [בַּארַאקְן] אַזוֹי ווִי אִין אוֹשְׁוִויץ, ווִינְטֶער רֶעגְנְט אַרַיין, זוּמֶער וֶוערְט מֶען פַארְבְּרֶענְט פוּן די הִיץ, נָאךְ גְרוֹיסֶע און שְׁוֶוערֶע מִשְׁפָּטִים הָאבְּן מִיר בַּאקוּמֶען לַאנְד לֶעבְּן בֵּית עַלְמִין, ווִי מִיר הָאבְּן אַוֶועקְגֶעשְׁטֶעלְט די קַארַאוַואנֶען [בַּארַאקְן] עֶס לָאזְט זִיךְ נִישְׁט גְלֵייבְּן בִּיז מֶען זֶעט עֶס נִישְׁט מִיט די אוֹיגְן, פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן מִיט שְׁטַארְקֶע רְצוֹנוֹת און כִּיסוּפִין דוּרְכְצוּבְּרֶעכְן די קְלִיפָּה פוּן די טָמֶא׳נֶע אַפִּיקוֹרְסִים, דָאס הָאט זִיךְ אַלֶעס גֶעלוֹינְט.

אַזוֹיפִיל בִּין אִיךְ גֶעוָואר גֶעוָוארְן מִיט מַיין קוּמֶען אִין יַבְנְאֵל, דָאס וֶוער הָאט אַ יַד אִין מַעֲבִיר זַיין עַל הַדַּת אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֵדוֹת הַמִּזְרָח די סְפַרְדִישֶׁע אִידְן, נָאר די פַארְדָארְבֶּענֶע רע-בָּנִים, וָואס זֶענֶען קַלִים וְרֵיקִים וּפוֹחֲזִים, עַמֵּי אֲרָצִים גְמוּרִים, און זֵיי הָאבְּן אַ יַד אִין אַלֶע גְזֵירוֹת, און לֹא בְּחִינָם דֶער טָמֵא מְטוּמָא דָוִד גְרִין פוּן פְּלוֹנְסְק שֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב אִיז גֶעגַאנְגֶען אִין לֶעבְּן אוֹיפְצוּשְׁטֶעלְן אַ פַּארַאט פוּן רַבָּנִים, וָוארוּם עֶר הָאט גֶעווּאוּסְט אַז סְפַרְדִישֶׁע אִידְן קֶען מֶען נִישְׁט מַעֲבִיר זַיין עַל הַדַּת, נָאר דוּרְךְ רַבָּנִים, וָוארוּם זֵיי הָאט מֶען אוֹיסְגֶעלֶערְנְט אַז מֶען טָאר נִישְׁט רֶעדְן אוֹיף "כְּבוֹד הָרַב", און וָואס עֶר זָאגְט אִיז הֵיילִיג, און לֵיידֶער טְרַאכְטְן זֵיי נִישְׁט אַרַיין וֶוער אִיז יָא אַן עֶרְלִיכֶער רָב, און וֶוער אִיז נִישְׁט אַן עֶרְלִיכֶער רָב, וָואס מִיר הָאבְּן אוֹיסְצוּשְׁטֵיין פוּן דֶעם שְׁטְרָאף [שֶׁקוֹרִין רָב] פוּן שְׁטֶעטְל אִיז נִישְׁט צוּ בַּאשְׁרַייבְּן.

אִיז לֹא בְּחִינָם וָואס דֶער הֵיילִיגֶער סַאטְמַארֶער רֶבִּי זי"ע בַּעַל "דִבְרֵי יוֹאֵל" בְּרֶענְגְט אִין זַיינֶע סְפָרִים דָאס וָואס דַארְפְן די אַפִּיקוֹרְסִים רַבָּנִים? אַז סְ׳גֵייט זֵיי

אַזוֹי אִין לֶעבְּן זֵיי זָאלְן הָאבְּן רַבָּנִים? נָאר זֵיי הָאבְּן גֶעוואוּסְט אַז אָן רַע-בָּנִים וֶועט מֶען נִישְׁט קֶענֶען דִי סְפַרְדִישֶׁע אִידְן מַעֲבִיר זַיין עַל הַדָת, [עֶס אִיז דָא אַסַאךְ מַאֲרִיךְ צוּ זַיין אִין דֶעם, אָבֶּער דָא אִיז נִישְׁט דֶער פְּלַאץ פוּן דֶעם].

עַל כָּל פָּנִים אֲפִילוּ אִין אַזַא מִין פְּלַאץ וואוּ מֶען הָאט מַעֲבִיר גֶעוֶוען עַל הַדָת הָאבּ אִיךְ גֶעקֶענְט דָאס בַּאוַוייזְן וְכוּ׳, וֶועל אִיךְ מְחַיֵיב זַיין דִי אַלֶע וָואס קֶענֶען נִישְׁט הַאלְטְן אָפְן אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה אָדֶער אַ מֵיידְל שׁוּלֶע. וֶועסְטוּ מֵיינֶען דָאס מִיר הָאבְּן אַ אוֹצָר פוּן גֶעלְט? מוּז אִיךְ דִיר זָאגְן, מִיר זֶענֶען אַלֶע אָרִימֶעלַייט וָואס מֶען קֶען קוֹים דוּרְךְ שְׁטוּפְּן דֶעם וָואךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אוּן פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן הָאבְּן מִיר בַּאזוּנְדֶערֶע מְלַמְדִים אוֹיף יֶעדֶע כִּיתָּה, אוּן מִיט אַ שְׁטַארְקְן רָצוֹן אוּן מִיט אַסַאךְ תְּפִלָה הֶעלְפְט אוּנְז דֶער בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים מִיט וואוּנְדֶערְלִיכֶע נִסִים צוּ בַּאצָאלְן דִי מְלַמְדִים אוּן טִיטְשֶׁערְס, דָאס אִיז לְמַעְלָה מִדֶרֶךְ הַטֶבַע, מֶען קֶען דָאס נִישְׁט מַסְבִּיר זַיין.

קֵיינֶער אִין דֶער וֶועלְט וֶועט דָאס נִישְׁט פַארְשְׁטֵיין, מִיר הָאבְּן נִישְׁט קַיין אֵיין נָדִיב, קַיין אֵיין גְבִיר וְכוּ׳, אוּן פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן הָאבְּן מִיר אַ קִיוּם, נָאר מַחְמַת דֶעם שְׁטַארְקְן רָצוֹן אוּן דֶער מֵיינֶען עֶס אֱמֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם.

אִיךְ הָאבּ מַאֲרִיךְ גֶעוֶוען דֶעם בְּרִיוו, וַוייל דוּ הָאסְט מִיר גֶעשְׁרִיבְּן אִיךְ הָאבּ לִיבּ וֶוען מוֹהֲרָא"שׁ זָאגְט מִיר וָואס אִיךְ דַארְף פַארֶעכְטֶען, אוּן וִוי אַזוֹי זִיךְ צוּפִירֶען וְכוּ׳ וְכוּ׳, הָאבּ אִיךְ זִיךְ גֶענוּמֶען דִי מִיה אוּן אַבִּיסְל מַאֲרִיךְ גֶעוֶוען, וָואס גְלֵייבּ מִיר אִיךְ הָאבּ נָאכְנִישְׁט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ שְׁרַייבְּן וָואס אִיךְ דַארְף שְׁרַייבְּן, וָוארוּם אִיךְ זֶע וָואס עֶס טוּט זִיךְ אִין אַנְדֶערֶע תַּלְמוּד תּוֹרָה׳ס, וְכוּ׳, וְכוּ׳, אִיז נִישְׁט קַיין ווּאוּנְדֶער וָואס זֵיי דַארְפְן נָאכְדֶעם פַארְשְׁלִיסְן וְכוּ׳, אוּן זֵיי פַאלְן צַאם וְכוּ׳.

דֶער רַמְבַּ"ם זָאגְט (פֶּרֶק ב׳ מֵהִלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה, הֲלָכָה ג׳) מְלַמֵד הַתִּינוֹקוֹת שֶׁהוּא מֵנִיחַ הַתִּינוֹקוֹת וְיוֹצֵא אוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מְלָאכָה אַחֶרֶת עִמָּהֶן אוֹ שֶׁהוּא מִתְרַשֵׁל בְּלִימוּדָן הֲרֵי זֶה בִּכְלַל אָרוּר עוֹשֶׂה מְלֶאכֶת ה׳ רְמִיָּה לְפִיכָךְ אֵין רָאוּי לְהוֹשִׁיב מְלַמֵד אֶלָּא בַּעַל יִרְאָה מָהִיר לִקְרוֹת וּלְדַקְדֵק: דָאס אִיז אַ יְסוֹד הַיְסוֹדוֹת פוּן אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה, וָוארוּם עֶס אִיז נִישְׁט קַיין קִינְדֶער שְׁפִּיל, אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה פַאר קְלֵיינֶע קִינְדֶער דָאס אִיז דִי הֶעכְסְטֶע זַאךְ וָואס עֶס קֶען נָאר זַיין, מֶען אִיז מְחַנֵךְ הֵיילִיגֶע נְשָׁמוֹת וָואס זֵיי זֶענֶען דִי צוּקוּנְפְט פוּן כְּלַל יִשְׂרָאֵל, דָאס טָאר מֶען נִישְׁט נֶעמֶען אַבִּי וֶועמֶען פַאר אַ מְלַמֵד, אָדֶער אַ עוֹזֵר מְלַמֵד, וְכוּ׳, וִוי סְ׳שְׁטֵייט אוֹיךְ אִין שֻׁלְחָן עָרוּךְ (יוֹרֶה דֵעָה, סִימָן רמ"ה, סְעִיף י"ז) וְאֵין לִמְלַמֵד לִנְעוֹר בַּלַיְלָה יוֹתֵר מִדַאי שֶׁלֹא יִהְיֶה עָצֵל בַּיּוֹם

לִלְמוֹד וְכֵן לֹא יִתְעַנֶּה אוֹ לַעֲצוֹר בְּמַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה אוֹ לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת יוֹתֵר מִדַּאי כִּי כָּל אֵלּוּ הַדְּבָרִים גּוֹרְמִים שֶׁלֹּא יוּכַל לִלְמֹד הֵיטֵב וְכָל הַמְשַׁנֶּה יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה וּמְסַלְּקִין לֵיהּ.

אִיךְ הָאבּ אוֹיכֶעט גֶעהאט אַסאךְ מְלַמְּדִים וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעמוּזְט אַוֶועק שִׁיקְן אָן רַחֲמָנוּת, זֵיי הָאבְּן גֶעלָאזְט דִי קִינְדֶער אוֹיף הֶפְקֵר אַרוּמְבָּארְדֶעוֶועןָ וְכוּ׳, זֵיי הָאבְּן גֶעטוּן אַנְדֶערֶע אַרְבֶּעט אִינְמִיטְן לֶערְנֶען וְכוּ׳, פַארְשְׁטֵייט זִיךְ אַז אִיךְ הָאבּ זֵיי גֶעמוּזְט אַוֶועקְשִׁיקְן אָן רַחֲמָנוּת, וָוארוּם קִינְדֶערְלֶעךְ זֶענֶען הֵיילִיגֶע נְשָׁמָה׳לֶעךְ, דֶעם בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים׳ס פַּארְמֶעגְן, אוּן נָאר צוּלִיבּ זֵיי הָאט עֶר אוּנְז גֶעגֶעבְּן דִי תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אוֹיפְ׳ן בַּארְג סִינַי, ווִי דִי חֲזַ״ל זָאגְן (תַּנְחוּמָא, וַיִּגַּשׁ) בְּשָׁעָה שֶׁבִּקֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִיתֵּן אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶן תְּקַבְּלוּ תּוֹרָתִי, אָמְרוּ לוֹ הֵן, אָמַר לָהֶן תְּנוּ לִי עָרֵב שֶׁתְּקַיְּימוּ אוֹתָהּ אָמְרוּ לוֹ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב יִהְיוּ עֲרֵבִים, אָמַר לָהֶן אֲבוֹתֵיכֶם הֵן בְּעַצְמָם צְרִיכִים עֲרֵבִים, אַבְרָהָם אָמַר (בְּרֵאשִׁית ט״ו, ח׳) ״בַּמָּה אֵדַע״, יִצְחָק אָהַב אֶת שׂוֹנְאִי דִכְתִיב (מַלְאָכִי א׳, ג׳) ״וְאֶת עֵשָׂו שָׂנֵאתִי״ יַעֲקֹב אָמַר (יְשַׁעְיָה מ׳, כ״ז) ״נִסְתְּרָה דַרְכִּי״, אָמְרוּ לוֹ בָּנֵינוּ יִהְיוּ עֲרֵבִים שֶׁלָּנוּ, מִיַּד קִבְּלָן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְנָתַן אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים ח׳, ג׳) ״מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עוֹז״.

זֶעט מֶען פוּן דֶעם אַז דֶער גַאנְצֶער תּוֹרָה הָאט דֶער בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים נִישְׁט גֶעוָואלְט גֶעבְּן פַאר אוּנְז, נָאר אִין זְכוּת פוּן אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער, אוּן דִי חֲזַ״ל זָאגְן (שַׁבָּת קי״ט:) אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּים אֶלָּא בִּשְׁבִיל הֶבֶל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן; אִיבֶּערְדֶעם, אוֹיבּ וֶועסְטוּ מִיר פָאלְגְן, וֶועסְטוּ הָאבְּן גְרוֹיס הַצְלָחָה, אַזוֹי ווִי דוּ הָאסְט גֶעהַאט הַצְלָחָה מִיט דִי יְשִׁיבָה.

גֶעדֶענְק גוּט וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אוּנְז גֶעזָאגְט (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת דֶּרֶךְ, חֵלֶק ב׳, סִימָן א׳) עַל יְדֵי וִידּוּי דְּבָרִים גּוֹרְמִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַזְמִין מְלַמְּדֵי תִּינוֹקוֹת שֶׁלּוֹמְדִים בֶּאֱמוּנָה; אִיבֶּערְדֶעם גֶעוואוֹין זִיךְ צוּ, צוּ רֶעדְן צוּם בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, אוּן דֶערְצֵייל אִים אַלֶעס אוֹיס אוֹיף פְּרָאסְט אִידִישׁ, וֶועסְטוּ זֶען אַז דוּ וֶועסְט הָאבְּן אוֹיסְטֶערְלִישֶׁע הַצְלָחָה.

אִיךְ הָאבּ מַאֲרִיךְ גֶעוֶוען אַבִּיסְל, אָבֶּער אִיךְ הָאבּ נָאכְנִישְׁט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ שְׁרַייבְּן וָואס עֶס לִיגְט מִיר אִין פֶעדֶער, וָוארוּם הַאלְטְן אַ תַּלְמוּד תּוֹרָה אִיז פוּן דִי הֶעכְסְטֶע זַאכְן בַּיי כְּלַל יִשְׂרָאֵל, אוּן בִּפְרַט הַיינְט וָואס דֶער דוֹר אִיז אַזוֹי הֶפְקֵר וְכוּ׳, אוּן מֶען קֶען זֶען אַלֶע שְׁמוּץ וְכוּ׳, אוּן עֶקְלְהַאפְטִיגֶע זַאכְן וְכוּ׳, אִיז דִי שְׁוֶוערְסְטֶע זַאךְ צוּ הַאלְטְן אַ עֶרְנְסְטֶע תַּלְמוּד תּוֹרָה אוּן אַ מֵיידְל שׁוּלֶע.

קוּם אִין יַבְנְאֵל, וֶועסְטוּ זֶען וָואס מֶען קֶען בַּאַווייזְן נָאר מִיט רְצוֹנוֹת וְכִיסוּפִים און מִיט אַסַאךְ תְּפִילּוֹת.

זָאלְסְט הָאבְּן אַ לֶעכְטִיגְן טָאג און פְרֵיילִיכְן תָּמִיד".

...

וָואס טוּ אִיךְ אַז מַיין מַאמֶע לָאזְט מִיר נִישְׁט הָאבְּן אַ טֶעלֶעפָאן?

שְׁאֵלָה:

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אַ גְרוֹיסְן יְיַשֶׁר כֹּחַ פַאר דִי שִׁיעוּרִים וָואס אִיר גֶעבְּט כְּסֵדֶר, דָאס גֶעבְּט מִיר מַמָּשׁ לֶעבְּן און וַוייזְט מִיר אַ וֶועג וִוי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן.

אִיךְ בִּין אַ מֵיידְל פוּן 18 יָאר, און אִיךְ גֵיי אִין דִי צְוֶועלְפְטֶע קְלַאס, און בַּיי אוּנְזֶער סְקוּל אִיז אָנְגֶענוּמֶען אַז אִין דִי צְוֶועלְפְטֶע קְלַאס הָאט מֶען שׁוֹין אַן אֵייגֶענֶעם טֶעלֶעפָאן, אָבֶער מַיין מַאמֶע ווִיל זֵייעֶר נִישְׁט אַז אִיךְ זָאל הָאבְּן אַ טֶעלֶעפָאן.

דִי סִיבָּה דֶערְצוּ אִיז וַוייל מַיין עֶלְטֶערֶע שְׁוֶועסְטֶער הָאט זִיךְ גֶעקוֹיפְט אַ סְמַארְטְפְאוֹן גְלַייךְ נָאךְ אִיר חֲתוּנָה און זִי הָאט מוֹרָא אַז אִיךְ וֶועל עֶס אוֹיךְ טוּן. אִיךְ הָאבּ אִיר פְּרוּבִּירְט מַסְבִּיר צוּ זַיין אַז אִיךְ בִּין נִישְׁט אַזוֹי וִוי מַיין שְׁוֶועסְטֶער, אִיךְ דַארְף נִישְׁט קַיין סְמַארְטְפְאוֹן נָאר אַ פָּשׁוּט'עֶ טֶעלֶעפָאן, זִי זָאגְט אָבֶער אַז אַזוֹי הוֹיבְּט יֶעדֶער אָן.

פוּן אֵיין זַייט פַארְשְׁטֵיי אִיךְ אִיר, וַוייל אִיךְ הָאבּ עֶטְלִיכֶע גֶעשְׁווִיסְטֶער וָואס פִירְן זִיךְ נִישְׁט אוֹיף אַזוֹי וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין, און זִי ווִיל נִישְׁט אִיךְ זָאל גֵיין אִין זֵייעֶרֶע וֶועגְן, און זִי טַעְנָה'ט אַז עֶס אִיז מִיר נִישְׁט וויִכְטִיג צוּ הָאבְּן אַ טֶעלֶעפָאן, פוּן דִי אַנְדֶערֶע זַייט שְׁפִּיר אִיךְ אָבֶער אַז עֶס אִיז מִיר יָא וויִכְטִיג, נָאכְדֶערְצוּ אַז אִיךְ בִּין דִי אֵיינְצִיגְסְטֶע מֵיידְל פוּן מַיין קְלַאס וָואס הָאט נִישְׁט קַיין טֶעלֶעפָאן. הָאט אִיר אֶפְשָׁר אַן עֵצָה פַאר מִיר?

יְיַשֶׁר כֹּחַ

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם א' פַּרְשַׁת בְּהַר בְּחֻקּוֹתַי, ט"ז אִיָּר, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן ... תְּחִיֶ'.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן אַייעֶר בְּרִיוו.

אַייעֶר מַאמֶע אִיז גֶערֶעכְט, אִיר דַארְפְט נִישְׁט קַיין טֶעלֶעפָאן, אִיר וֶועט

גָארנִישְׁט פַּארְדִינֶען מִיטְ'ן טֶעלֶעפָאן; וֶוען אִיר הָאט אִיבֶּערִיגֶע צַייט זָאלְט אִיר הֶעלְפְן אַייעֶר מַאמֶע מִיט דִי שְׁטוּבּ אַרְבֶּעט, אוּן אַז עֶס אִיז אַייךְ נָאךְ אַלְץ גֶעבְּלִיבְּן צַייט זָאלְט אִיר זָאגְן תְּהִלִּים; בֶּעטְס זִיךְ אוֹיס בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן אִיר זָאלְט זוֹכֶה זַיין צוּ טְרֶעפְן אַ גוּטֶע שִׁידוּךְ, אַן עֶרְלִיכֶער חָתָן אוּן צוּזַאמֶען אוֹיפְשְׁטֶעלְן שֵׁיינֶע דוֹרוֹת. יֶעצְט אִיז דִי צַייט צוּ מִתְפַּלֵל זַיין אוֹיף דֶעם, וֶוען מֶען אִיז נָאךְ אַ מֵיידְל דַארְף מֶען שׁוֹין טְרַאכְטְן פוּן תַּכְלִית, מֶען דַארְף בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ עֶרְלִיכֶע דוֹרוֹת.

חַבֶרְ'טֶעס אִיז נִישְׁט אַ זַאךְ וָואס זֶעטִיגְט דֶעם מֶענְטְשׁ, חַבֶרְ'טֶעס מַאכְט נִישְׁט בֶּאֱמֶת פְרֵיילִיךְ דֶעם מֶענְטְשׁ; גֶעבְּטְס עֶפֶּעס פַאר אַייעֶר נְשָׁמָה, קַאפִּיטְלֶעךְ תְּהִלִּים טְרִינְקְט אָן דִי נְשָׁמָה, עֶס מַאכְט פְרֵיילִיךְ. דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן כג): "וואוֹיל אִיז דֶעם וָואס טְרִינְקְט יֶעדְן טָאג אַפָּאר קַאפִּיטְלֶעךְ תְּהִלִּים"; אַזוֹי וִוי מִיר גֶעפִינֶען אִין דִי גְמָרָא, דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים פְרֶעגְן (בְּרָכוֹת ז:): פַארְוָואס וֶוערְט רוּת אָנְגֶערוּפְן מִיטְ'ן נָאמֶען רוּת? "שֶׁזָּכְתָה וְיָצָא מִמֶּנָּה דָּוִד שֶׁרִוָּהוּ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת", 'רוּת' אִיז אַ לָשׁוֹן פוּן טְרִינְקֶען, פוּן אִיר אִיז אַרוֹיסְגֶעקוּמֶען דָוִד הַמֶּלֶךְ וָואס הָאט אָנְגֶעטְרִינְקֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן כִּבְיָכוֹל מִיטְ'ן סֵפֶר תְּהִלִּים, מִיט שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת; דֶערִיבֶּער וֶוען מֶען זָאגְט תְּהִלִּים אִיז דָאס אַזוֹי וִוי אַ טְרִינְק פַאר דִי נְשָׁמָה.

אַייעֶר מַאמֶע וַוארְט צוּ זֶען אַבִּיסְל נַחַת, הָאטְס רַחְמָנוּת אוֹיף אִיר; אִיר קֶענְט זִיךְ נִישְׁט פָארְשְׁטֶעלְן דִי צַעַר וָואס עֶלְטֶערְן הָאבְּן וֶוען דִי קִינְדֶער פִירְן זִיךְ נִישְׁט מִיט יִרְאַת שָׁמַיִם, עֶס אִיז נִישְׁט דָא נָאךְ אַזַא צַעַר וִוי דִי צַעַר אַז אַייעֶרֶע שְׁוֶועסְטֶערְס מַאכְן נִישְׁט קַיין נַחַת פַאר אַייעֶר מַאמֶע, בֶּעט אִיךְ אַייךְ זֵייעֶר פָאלְגְט אַייעֶר מַאמֶע; אַז זִי וִויל נִישְׁט אִיר זָאלְט הָאבְּן אַ טֶעלֶעפָאן זָאלְט אִיר דָאס נִישְׁט הָאבְּן, דוּרְכְדֶעם וֶועט אִיר אָנְפִילְן דִי לֶעכֶער פוּן אִיר הַארְץ אוּן אִין דֶעם זְכוּת וֶועט אִיר זוֹכֶה זַיין צוּ אַ גוּט לֶעבְּן.

חַבֶרְ'טֶעס אִיז אַ דִמְיוֹן; דִי אַלֶע וָואס לֶעבְּן פַאר חַבֶרְ'טֶעס, זֵיי פָאלְגְן נִישְׁט דִי עֶלְטֶערְן צוּלִיבּ חַבֶרְ'טֶעס - דִי זֶענֶען אַ גְרוֹיסֶע רַחְמָנוּת. עֶס קוּמְט אַ צַייט וָואס מֶען הֵייבְּט אָן פַארְשְׁטֵיין וָואס אַ מַאמֶע אִיז אוּן מֶען הֵייבְּט אָן הָאבְּן שׁוּלְד גֶעפִילְן אוֹיף דִי אַלֶע יָארְן וָואס מֶען הָאט פַארְבְּרֶענְגְט מִיט חַבֶרְ'טֶעס אוּן זֵיי נָאכְגֶעגַאנְגֶען אַנְשְׁטָאט דִי מַאמֶע.

אַז אִיר וֶועט אָנְנֶעמֶען דֶעם בִּרְיוּר וֶועט אַייךְ גוּט זַיין אוֹיף דִי וֶועלְט אוּן אוֹיף

יֶענֶע וֶועלְט.

...

וָואס הָאט מוֹהַרָא״ש זי״ע גֶעהַאלְטְן וֶועגְן שֵׁייטְלֶעךְ?

שְׁאֵלָה:

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

וָואס הָאט מוֹהַרָא"ש זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ גֶעהַאלְטְן וֶועגְן שֵׁייטְלֶעךְ?

יְיַשֶׁר כֹּחַ

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם א׳ פַּרְשַׁת בְּהַר בְּחֻקּוֹתַי, ט״ז אִיָּר, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

מוֹהַרָא״ש שְׁרַייבְּט זֵייעֶר אַסַאךְ מָאל אִין סֵפֶר אֲשֶׁר בַּנַּחַל אִיבֶּער דָאס הַארְבְּקֵייט פוּן בְּלַייבְּן מִיט דִי אֵייגֶענֶע הָאר נָאךְ דִי חֲתוּנָה; עֶנְדֶערְשׁ זָאל מֶען טְרָאגְן אַ שֵׁייטְל ווִי אֵיידֶער טְרָאגְן אַ טִיכְל אוּן גֵיין מִיט דִי אֵייגֶענֶע הָאר. עֶס זֶענֶען דָא וָואס זָאגְן אַז עֶנְדֶערְשׁ זָאל מֶען טְרָאגְן אַ טִיכְל אוּן גֵיין מִיט דִי אֵייגֶענֶע הָאר ווִי צוּ טְרָאגְן אַ שֵׁייטְל, אָבֶּער אַלֶע צַדִּיקִים פוּנֶעם פְרִיעֶרְדִיגְן דוֹר הָאבְּן גֶעזָאגְט: ״עֶנְדֶערְשׁ טְרָאגְן אַ שֵׁייטְל אוּן זִיךְ אָפְּשֶׁערְן, ווִי אֵיידֶער צוּ טְרָאגְן צֶען טִיכְלֶעךְ אוּן גֵיין מִיט דִי אֵייגֶענֶע הָאר״.

לֵיידֶער הָאט זִיךְ אַרַיין גֶעכַאפְּט צְווִישְׁן הֵיימִישֶׁע מִשְׁפָּחוֹת אַז מֶען גֵייט מִיט דִי אֵייגֶענֶע הָאר, הֵיימִישֶׁע ווַייבְּלֶעךְ לָאזְן זִיךְ וָואקְסְן דִי הָאר; דָאס קוּמְט ווַייל מֶען ווֵייסְט נִישְׁט וָואס פַאר אַ צָרוֹת דָאס בְּרֶענְגְט אוֹיף דִי גַאנְצֶע שְׁטוּבּ. דֶער זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ זָאגְט (נָשֹׂא קכה:): ״תּוּנְבָא לֵיתֵי״, אַ קְלָלָה זָאל קוּמֶען, ״עַל הַהוּא בַּר נָשׁ״, אוֹיף דֶעם מֶענְטְשׁ, ״דְּשָׁבַק לְאִנְתְּתֵיהּ״, וָואס לָאזְט זַיין ווַייבּ, ״דְּתִתְחַזֵי מִשַּׂעֲרָא דְּרֵישָׁהּ לְבַר״, אַז אִיר הָאר פוּן קָאפּ זָאל זִיךְ אַרוֹיסְזֶען; ״וְדָא הוּא חַד מֵאִינוּן צְנִיעוּתָא דְּבֵיתָהּ״, אוּן דָאס אִיז פוּן דִי יְסוֹדוֹת פוּן אַ אִידִישֶׁע שְׁטוּבּ, אַז מֶען זָאל נִישְׁט זֶען דִי הָאר פוּן דִי פְּרוֹי; ״וְאִתְּתָא דְּאַפִּיקַת מִשַּׂעֲרָא דְּרֵישָׁהּ לְבַר״, אוּן אַ פְּרוֹי וָואס גֵייט מִיט אוֹיפְגֶעדֶעקְטֶע הָאר, ״לְאִתְתַּקְנָא בֵּיהּ״, זִיךְ שֵׁיין צוּ מַאכְן, ״גָּרִים

מִסְכְּנוּתָא לְבֵיתָא", אִיז זִי גוֹרֵם אַז עֶס זָאל זַיין אָרֶעמְקַייט אִין שְׁטוּב, "וְגָרִים לִבְנָהָא דְּלָא יִתְחַשְּׁבוּן בְּדָרָא", אוּן זִי אִיז גוֹרֵם אַז אִירֶע קִינְדֶער וֶועלְן נִישְׁט מַצְלִיחַ זַיין אוּן זֵיי וֶועלְן נִישְׁט זַיין חָשׁוּב, "וְגָרִים מִלָּה אַחֲרָא דְּשַׁרְיָא בְּבֵיתָא", אוּן זִי אִיז גוֹרֵם אַז דֶער סַמֶ"ךְ מֶ"ם אוּן דִי נִישְׁט גוּטֶע זָאלְן זַיין בַּיי אִיר אִין שְׁטוּב, "מַאן גָּרִים דָא", וֶוער אִיז דָאס אַלֶעס גוֹרֵם? "הַהוּא שַׂעֲרָא דְּאִתְחֲזֵי מֵרֵישָׁהּ לְבַר", דִי פְרוֹי וָואס אִיר הָאר זֶעט זִיךְ אַרוֹיס; אוּן פַארְקֶערְט אִיז נָאךְ מֶער, אַ פְרוֹי וָואס גֶעבְּט אַכְטוּנְג אַז אִיר הָאר זָאל זִיךְ נִישְׁט אַרוֹיסְזֶעֶן וֶועט הָאבְּן אַלֶע בְּרָכוֹת אוּן זִי וֶועט הָאבְּן נַחַת פוּן אִירֶע קִינְדֶער.

בְּנוֹגֵעַ דִי לֶענְג פוּנֶעם שֵׁייטְל וְכוּ'; מוֹהַרְאַ"שׁ הָאט זֵייעֶר מַקְפִּיד גֶעוֶועןְ מֶען זָאל נִישְׁט גֵיין מִיט אַ שֵׁייטְל לֶענְגֶער וִוי דִי אַקְסְלֶען. בַּיי אַלֶע שִׁיעוּרִים וָואס מוֹהַרְאַ"שׁ הָאט גֶערֶעדְט פוּן דֶעם פְלֶעגְט עֶר קְלַאפְּן מִיט זַיינֶע הֶענְט אוֹיפְ'ן אַקְסְל, נִישְׁט לֶענְגֶער פוּנֶעם אַקְסְל.

וואוֹיל אִיז דִי פְרוֹי וָואס גֵייט צְנִיעוּת'דִיג אוּן פִירְט זִיךְ אֵיידְל, וֶועט זִי זוֹכֶה זַיין צוּ דִי בְּרָכָה וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת בָּנִים, סִימָן ט): "צְנִיעוּת שֶׁבָּאִשָּׁה מְזַכָּה לָהּ לְבָנִים הֲגוּנִים", אַ פְרוֹי וָואס פִירְט זִיךְ אֵיידְל אוּן צְנִיעוּת'דִיג, וֶועט זוֹכֶה זַיין צוּ גוּטֶע קִינְדֶער.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

וֶועל אִיךְ נָאךְ אַמָאל זַיין אַן עֶרְלִיכֶער אִיד?

שְׁאֵלָה:

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אִיךְ בִּין אַ בָּחוּר פוּן זֶעכְצְן יָאר, בְּעֶרֶךְ אַ יָאר צוּרִיק בִּין אִיךְ גֶעוואוֹיר גֶעוָוארְן פוּנֶעם טֶעלֶעפָאן לַיין "קוֹל בְּרֶסְלֶב" אוּן אָנְגֶעהוֹיבְּן הֶערְן דִי שִׁיעוּרִים, אִיךְ הָאב זִיךְ מְחַזֵּק גֶעוֶועןְ מִיט הִתְבּוֹדְדוּת אוּן דֶרֶךְ הַלִּימוּד, פָּשׁוּט וַוייל דָאס הָאט גֶערֶעדְט צוּ מִיר, אִיךְ הָאב אָבֶער נִישְׁט פַארְשְׁטַאנֶען וָואס דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א רֶעדְט אַזוֹיפִיל פוּן נִסְיוֹנוֹת אוּן שְׁמִירַת עֵינַיִם, אִיךְ הָאב אַלֶץ גֶעטְרַאכְט אַז דִי וָואס הִיטְן זִיךְ סְפֶּעצִיעֶל דִי אוֹיגְן אוֹיף דִי גַאס דַארְפְן פָּשׁוּט אַבִּיסְל אוֹיפְמֶערְקְזַאמְקֵייט.

אַזוֹי אִיז עֶס אָנְגֶעגַאנְגֶען פַאר אַ שְׁטִיק צַייט, בִּיז אִיךְ הָאב אֵיינְמָאל בַּאקוּמֶען צוּטְרִיט צוּ

אַן אָפֶּענֶעם טֶעלֶעפָאן, אִיךְ הָאבּ אָנְגֶעהוֹיבְּן קוּקְן זַאכְן וָואס מֶען טָאר נִישְׁט, אוּן פוּן דֶעמָאלְט הָאבּ אִיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן גֵיין בַּארְג אַרָאפּ, מַיינֶע אוֹיגְן זֶענֶען גֶעוָוארְן אָפְּן אוּן אִיךְ הָאבּ נָאר גֶעוָואלְט זֶען נָאךְ אוּן נָאךְ שְׁלֶעכְטְס, וואוּ אוּן וִוי אַזוֹי אִיךְ הָאבּ נָאר גֶעקֶענְט, אִיךְ הָאבּ זִיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן דְרֵייעֶן אִין דִי פַּארְקְס זוּכְן עֲבֵירוֹת, אוּן לֵיידֶער הָאבּ אִיךְ זִיךְ אָנְגֶעטְרָאפְן מִיט גוֹיִם וָואס הָאבְּן גֶעוָואלְט טוּן עֲבֵירוֹת, אוּן אַזוֹי פַאל אִיךְ לֵיידֶער מֶער אוּן מֶער.

אִיךְ הָאבּ כְּסֵדֶר עֲלִיּוֹת אוּן יְרִידוֹת אוּן אִיךְ וֵוייס נִישְׁט וָואס צוּ טוּן, אִיךְ וִויל אַזוֹי שְׁטַארְק זַיין אַן עֶרְלִיכֶער אִיד אוּן אַ נָארְמַאלֶער מֶענְטְשׁ, אִיךְ וִויל נִישְׁט אוֹיפְוָואקְסְן אַ מְנֻוָּל וָואס לוֹיפְט נָאךְ שְׁמוּץ אַ גַאנְצְן טָאג, אִיךְ בֶּעט דֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א מִיט טְרֶערְן אִין דִי אוֹיגְן אַז אִיךְ דַארְף אַן עֵצָה, אִיךְ הָאבּ שׁוֹין בַּאקוּמֶען אַסַאךְ עֵצוֹת פוּן מֶענְטְשְׁן, וִוי לְמָשָׁל צוּ לֶערְנֶען פֶערְצִיג טֶעג חֲסִידוּת, אוּן נָאךְ עֵצוֹת, דֶערְוַוייל הָאט מִיר אָבֶּער גָארְנִישְׁט גֶעהָאלְפְן, אִיךְ דַארְף אַן עֵצָה מִיט אַ פַארְזִיכֶערוּנְג אַז אִיךְ וֶועל שְׁנֶעל גֶעהָאלְפְן וֶוערְן.

אַ גְרוֹיסְן יְיַשֶׁר כֹּחַ

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ב' פַּרְשַׁת בְּהַר בְּחֻקוֹתַי, י"ז אִיָּיר, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

מִן הַסְּתָם וֵוייסְטוּ נִישְׁט וָואס פַּאסִירְט וֶוען מֶען זִינְדִיגְט אִין דִי עֲבֵירָה, וַוייל וֶוען דוּ וָואלְסְט גֶעוואוּסְט נָאר אַ פְּרָאצֶענְט וָואס מֶען לַיידְט זִיךְ צַאם פוּן פּוֹגֵם זַיין בִּבְרִית וָואלְסְטוּ נִישְׁט גֶעגַאנְגֶען אִין פַּארְק זוּכְן גוֹיִם צוּ טוּן עֲבֵירוֹת הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ.

וִויסְן זָאלְסְטוּ אַז וִוי מֶער מֶען אִיז פּוֹגֵם בִּבְרִית וֶוערְט מֶען אָפְּגֶעשְׁוַואכְט אוּן פַארְעֶלְטֶערְט, מֶען פַארְלִירְט דִי כּוֹחוֹת, אַזוֹי אוֹיךְ דִי אוֹיגְן וֶוערְן אָפְּגֶעשְׁוַואכְט אוּן עֶס הֵייבְּט אָן גֵיין אַ שְׁלֶעכְטֶע גֶערוּךְ פוּן מוֹיל; דִי הָאר פוּנֶעם קָאפּ פַאלְט אַרוֹיס, "וְהַרְבֵּה כְּאֵבִים חוּץ מֵאֵלּוּ בָּאִים עָלָיו" אוּן עֶס בְּרֶענְגְט אַסַאךְ וֵוייטָאג אוֹיפְ'ן מֶענְטְשׁ (אוֹרַח חַיִּים, סִימָן ר"מ, סְעִיף יד).

דִי עֲבֵירָה פוּן פְּגַם הַבְּרִית הַרְגְ'ט דֶעם מֶענְטְשׁ, אַזוֹי וִוי חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (נִדָּה יג:): "כָּל הַמּוֹצִיא שִׁכְבַת זֶרַע לְבַטָּלָה חַיָּיב מִיתָה", וֶוער עֶס זִינְדִיגְט אִין פְּגַם הַבְּרִית, עֶר אִיז מוֹצִיא זֶרַע לְבַטָּלָה רַחֲמָנָא לִצְּלָן, אִיז חַיָּיב מִיתָה. נָאךְ זָאגְן זֵיי (שָׁם): "כְּאִילוּ שׁוֹפֵךְ דָּמִים", דָאס אִיז אַזוֹי וִוי אֵיינֶער אִיז עוֹבֵר אוֹיף רְצִיחָה אוּן

שְׁפִיכַת דָּמִים, אַזוֹי אוֹיךְ: "כְּאִילוּ עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים", עֶס אִיז אַזוֹי וִוי עֶר דִינְט עֲבוֹדָה זָרָה רַחֲמָנָא לִצְלָן.

וֶוען מֶען אִיז פּוֹגֵם בִּבְרִית פַּארְלִירְט מֶען אַלֶעס; מֶען פַּארְלִירְט דֶעם שִׁידוּךְ וָואס אִיז אָנְגֶעשְׁרִיבְּן אוּן אֲפִילוּ מֶען הָאט שׁוֹין אַ שִׁידוּךְ פַּארְלִירְט מֶען דֶעם שָׁלוֹם בַּיִת (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פז); פַאַרְוָואס זָאלְסְטוּ פַּארְלִירְן דַיין שִׁידוּךְ? פַאַרְוָואס זָאלְסְטוּ פַּארְלִירְן דַיין לֶעבְּן?

טְרַאכְט נִישְׁט אַז דוּ קֶענְסְט זִיךְ אוֹיסְבַּאהַאלְטְן פוּן מֶענְטְשְׁן אִין אַ פַּארְק וְכוּ׳; דֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל זֵייעֶר חוֹזֶק גֶעמַאכְט פוּן דִי עֶקְלְדִיגֶע עֲבֵירָה, אַז וֶוער עֶס הִיט זִיךְ נִישְׁט וֶוערְט נָאכְדֶעם זֵייעֶר פַארְשֶׁעמְט. דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן דש): "אָדֶער אַ נִסָּיוֹן אָדֶער אַ בִּזָיוֹן", אָדֶער הָאט דֶער מֶענְטְשׁ נִסְיוֹנוֹת אוּן עֶר בְּלַייבְּט מִיט דִי נִסְיוֹנוֹת, אָדֶער אוֹיבּ חַס וְשָׁלוֹם עֶר פַאלְט אַרָאפּ וֶוערְט נָאכְדֶעם גְרוֹיסֶע בִּזְיוֹנוֹת.

אִיךְ הָאבּ גֶעלֵיינְט דַיין פְרַאגֶע אַפָּאר מָאל אוּן עֶס גֵייט מִיר נִישְׁט אַרַיין אִין קָאפּ, וִוי קוּמְט דָאס אַז אַ אִיד וָואס אִיז הֵיילִיג אוּן לוֹיטֶער זָאל הָאבְּן צוּ טוּן מִיט אַ גוֹי טָמֵא וּמְטַמֵּא?! מֶען זֶעט קְלָאר וָואס חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (סוֹטָה ג.): "אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת", אַ מֶענְטְשׁ זִינְדִיגְט נִישְׁט נָאר נָאכְדֶעם וָואס עֶס גֵייט אַרַיין אִין אִים אַ רוּחַ שְׁטוּת; עֶס הָאט דָאךְ נִישְׁט קַיין שׁוּם שֵׂכֶל וָואס דוּ טוּסְט, עֶס אִיז אַרַיין אִין דִיר אַ רוּחַ שְׁטוּת הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ.

דִי עֵצָה פַאר דִיר אִיז דָאס וָואס דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א׳, סִימָן א): "עִיקַּר הַכְנָעָתוֹ שֶׁל יֵצֶר הָרָע, הוּא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה", דֶער עִיקָּר עֵצָה וִוי אַזוֹי מֶען קֶען פָּטוּר וֶוערְן פוּנֶעם יֵצֶר הָרָע אִיז דוּרְךְ לֶערְנֶען תּוֹרָה, "וְהַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת וָי"ו", דִי תּוֹרָה אִיז אַזוֹי וִוי דִי אוֹיסְזֶען פוּנֶעם אוֹת ו׳, ווייל דִי לוּחוֹת אִיז גֶעוֶוען בְּרֵייט זֶעקְס טְפָחִים אוּן לַאנְג זֶעקְס טְפָחִים, "וְהַוָי"ו הוּא צוּרַת מַקֵּל", דֶער אוֹת ו׳ זֶעט אוֹיס וִוי אַ שְׁטֶעקְן, "כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה מַכְנִיעַ אֶת הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אֶת הָאָדָם מְשׁוּגָּע מַמָּשׁ חַס וְשָׁלוֹם", דִי תּוֹרָה אִיז צוּגֶעגְלִיכְן צוּ אַ שְׁטֶעקְן, פּוּנְקְט וִוי אַ מְשׁוּגֶעגֶער פַארְשְׁטֵייט נָאר וֶוען מֶען שְׁלָאגְט אִים מִיט אַ שְׁטֶעקְן, אַזוֹי אוֹיךְ דֶער מֶענְטְשׁ וָואס זִינְדִיגְט, וָואס עֶר אִיז אוֹיךְ אַ מְשׁוּגֶעגֶער, פַארְשְׁטֵייט אוֹיךְ נָאר וֶוען מֶען שְׁלָאגְט אִים מִיט דִי תּוֹרָה, נָאר דִי תּוֹרָה וֶועט אִים מַאכְן אוֹיפְהֶערְן זִינְדִיגְן.

אַ מְשׁוּגֶעגֶער פַארְשְׁטֵייט נִישְׁט וֶוען מֶען רֶעדְט צוּ אִים, אַ מְשׁוּגֶעגֶער פַארְשְׁטֵייט נָאר אֵיין שְׁפְּרַאךְ, וֶוען עֶר זֶעט דֶעם שְׁטֶעקְן דֶעמָאלְט פָאלְגְט עֶר. דָאס

זֶעלְבֶּע אִיז מִיט דִיר, אַז דֶער יֵצֶר הָרָע הָאט דִיר אַזוֹי אַרַיין גֶעכַאפְּט אִין זַיין נֶעץ דַארְפְּסְטוּ נֶעמֶען דֶעם שְׁטֶעקֶן אוּן זִיךְ שְׁלָאגְן מִיט דֶעם. נֶעם אַ מִשְׁנַיוֹת אוּן הֵייבּ אָן לֶערְנֶען אֵיין פֶּרֶק נָאכְן צְוֵוייטְן; אִין אָנְהֵייבּ וֶועסְטוּ נִישְׁט פַארְשְׁטֵיין וָואס דוּ לֶערְנְסְט, וַוייל פוּן אַזוֹיפִיל מָאל זִינְדִיגְן אִין דִי עֶקְלְדִיגֶע עֲבֵירָה פוּן פְּגַם הַבְּרִית - הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה רַחֲמָנָא לִצְלָן פַארְלִירְט מֶען דֶעם מֹחַ, זָאלְסְט זָאגְן דִי וֶוערְטֶער אָן פַארְשְׁטֵיין, דָאס וֶועט דִיר רַאטֶעוֶוען אוּן אָפְּוַואשְׁן פוּן דִי עֶקְלְדִיגֶע עֲבֵירוֹת.

וַוייל דֶער רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן יט): "אֲפִילוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד, שֶׁנִּלְכְּדוּ בִּמְצוּדָה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִין בַּעֲבֵרוֹת חַס וְשָׁלוֹם רַחֲמָנָא לִצְלָן", אֲפִילוּ אַ מֶענְטְשׁ וָואס אִיז זֵייעֶר וַוייט פוּן קְדוּשָּׁה, עֶר טוּט עֲבֵירוֹת רַחֲמָנָא לִצְלָן אוּן עֶר אִיז שׁוֹין אַרָאפּ גֶעפַאלְן אִין שְׁאוֹל תַּחְתִּית, "אַף עַל פִּי כֵן, הַכֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל כָּךְ, עַד שֶׁיְּכוֹלָה לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם חַס וְשָׁלוֹם. וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֹק קָבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, בְּוַדַּאי יִזְכּוּ לָצֵאת מִמְּצוּדָתָם הָרָעָה עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד", אוֹיבּ וֶועט עֶר זִיךְ מַאכְן אַ קְבִיעוּת צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג "כַּךְ וְכַךְ", וֶועט עֶר סוֹף כָּל סוֹף אַרוֹיס גֵיין פוּן זַיין בְּלָאטֶע, וַוייל דִי כֹּחַ פוּן תּוֹרָה אִיז אַזוֹי גְרוֹיס, אַז עֶס נֶעמְט אַרוֹיס דֶעם מֶענְטְשׁ פוּן זַיין שְׁלֶעכְטְס.

וֶוען דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט דֶעם שְׁמוּעֶס, הָאט רֶבִּי נָתָן גֶעפְרֶעגְט דֶעם רֶבִּי'ן (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן, סִימָן תקעג): "צִי תּוֹרָה קֶען אוֹיךְ הֶעלְפְן אַזַא אֵיינֶעם וָואס אִיז אַרָאפּ גֶעפַאלְן אִין דִי עֶקְלְדִיגֶע עֲבֵירָה פוּן פְּגַם הַבְּרִית - הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן?" הָאט דֶער רֶבִּי גֶעשְׁרִיגְן אוֹיף אִים אוּן גֶעזָאגְט: "דוּ וֵוייסְט וִוי גְרוֹיס דֶער כֹּחַ פוּן תּוֹרָה אִיז? תּוֹרָה אִיז הֶעכֶער פוּן אַלֶעס, אֲפִילוּ אַ מֶענְטְשׁ וָואס וַוייקְט זִיךְ אִין דִי עֶקְלְדִיגֶע עֲבֵירָה פוּן פְּגַם הַבְּרִית - הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וֶועט דִי תּוֹרָה אִים אַרוֹיסְשְׁלֶעפְּן פוּן זַיין בְּלָאטֶע אוּן עֶר וֶועט וֶוערְן אַן עֶרְלִיכֶער אִיד".

...

מַזָל טוֹב צוּם גֶעבוּרְט פוּנֶעם עֶרְשְׁטְן אֵיינִיקְל

שְׁאֵלָה:

לִכְבוֹד דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א,

אִיךְ וואוֹין אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִיךְ בִּין אָבֶּער אַ תַּלְמִיד פוּנֶעם רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א, אִיךְ

לֶעבּ אוֹיף דִי שִׁיעוּרִים וָואס וַוייזְן מִיר אַ וֶועג אִין לֶעבְּן אוֹיף טְרִיט אוּן שְׁרִיט.

אִיךְ הָאבּ גֶעוָואלְט אָנְוואוּנְטְשְׁן אַ בִּרְכַּת מַזָל טוֹב צוּם גֶעבּוּרְט פוּן אַייעֶר אֵיינִיקְל, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אִיר זָאלְט זֶען אַסַאךְ אִידִישׁ נַחַת פוּן דֶעם אֵיינִיקְל, אוּן פוּן אַלֶע קִינְדֶער אוּן אֵיינִיקְלֶעךְ גֶעזוּנְטֶערְהֵייט, אִין זְכוּת וָואס אִיר טוּט אֲזוֹיפִיל פַאר אִידִישֶׁע קִינְדֶער, זָאל דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אַייךְ בַּאצָאלְן מִיט אַלֶעם גוּטְן בַּיי אַייעֶרֶע קִינְדֶער.

וואוּנְטְשְׁט אַ תַּלְמִיד וָואס אִיז זִיךְ מְחַיֶּה' מִיט יֶעדֶע שִׁיעוּר בַּאזוּנְדֶער.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם ב' פַּרְשַׁת בְּהַר בְּחֻקּוֹתַי, י"ז אִיָּר, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ נֶעם אָן אַלֶע בְּרָכוֹת, וְהַמְּבָרֵךְ יִתְבָּרַךְ; דוּ זָאלְסְט זוֹכֶה זַיין צוּ זֶען נַחַת בַּיי דַיינֶע קִינְדֶער אוּן אֵיינִיקְלֶעךְ.

אַז דוּ פַארְוּפְסְט זִיךְ אַ תַּלְמִיד פוּן רֶבִּי'ן ווִיל אִיךְ דִיר מְחַזֵּק זַיין דוּ זָאלְסְט פָאלְגְן דֶעם רֶבִּי'ן אוּן עוֹסֵק זַיין אִין הֲפָצָה. רֶבִּי נָתָן זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה שְׁרַייבְּט (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן, סִימָן תקמג): "דֶער רֶבִּי פְלֶעגְט אוּנְז מְבַזֶּה זַיין פַארְוָואס מִיר זֶענֶען נִישְׁט עוֹסֵק אִין 'הֲפָצָה'; וּפַעַם אַחַת בְּלֵיל מוֹצָאֵי שַׁבָּת עָמַדְנוּ לְפָנָיו עִם כַּמָּה אֲנָשִׁים מֵהַחֲשׁוּבִים שֶׁלּוֹ, וְהוֹכִיחַ אוֹתָנוּ מְאֹד כַּמָּה שָׁעוֹת עַל עִנְיָן זֶה", אֵיינְמָאל מוֹצָאֵי שַׁבָּת הָאט דֶער רֶבִּי אוּנְז גֶעגֶעבְּן מוּסָר אַפָּאר שָׁעָה הֲיִתָּכֵן מִיר זֶענֶען נִישְׁט גֶענוּג עוֹסֵק אִין הֲפָצָה, "וּפַעַם אַחַת קָרָא אוֹתָנוּ 'עֵצִים יְבֵשִׁים'", דֶער רֶבִּי הָאט גֶעשְׁרִיגְן אוֹיף אוּנְז: 'אִיר זֶענְט טְרִיקֶענֶע בֵּיימֶער', "עַל שֶׁאֵין אָנוּ מוֹלִידִים נְפָשׁוֹת שֶׁיִּתְקָרְבוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יָדֵינוּ", וַוייל אִיר בְּרֶענְגְט נִישְׁט נָאךְ אִידִישֶׁע קִינְדֶער צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

מִיר קֶענֶען זִיךְ נִישְׁט פָארְשְׁטֶעלְן דָאס גְרוֹיסְקֵייט פוּן הֲפָצָה; חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה דֶערְצֵיילְן (יְרוּשַׁלְמִי כְּתוּבּוֹת, דַּף סה): רֵישׁ לָקִישׁ הָאט גֶעפַאסְט דְרֵיי הוּנְדֶערְט תַּעֲנִיתִים עֶר זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ קֶענֶען זֶען רֶבִּי חִיָּיא, נָאךְ אַלֶע תַּעֲנִיתִים הָאט עֶר נִישְׁט זוֹכֶה גֶעוֶוען אִים צוּ זֶען אוּן עֶר הָאט גֶעהַאט חֲלִישׁוּת הַדַּעַת דֶערְפוּן, עֶר הָאט גֶעפְרֶעגְט: "פַארְוָואס בִּין אִיךְ נִישְׁט זוֹכֶה צוּ זֶען רֶבִּי חִיָּיא, אִיךְ הָאבּ אוֹיךְ גֶעלֶערְנְט פְלַייסִיג דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, הָאט דֶען רֶבִּי חִיָּיא גֶעלֶערְנְט מֶער פוּן מִיר?!"

הָאט מֶען אִים גֶעעֶנְטְפֶערְט: "דוּ הָאסְט גֶעלֶערְנְט מֶער פוּן רֶבִּי חִיָּיא, אָבֶּער עֶר הָאט אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט תּוֹרָה אִין אִידִישֶׁע קִינְדֶער מֶער ווִי דִיר, אוּן נִישְׁט נָאר דָאס,

נָאר רֶבִּי חִיָּיא אִיז גֶעגַאנְגֶען גָלוּת לַיידְן כְּדֵי צוּ לֶערְנֶען, עֶר אִיז אַרוֹיף קַיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל". הָאט רֵישׁ לָקִישׁ פַארְשְׁטַאנֶען אַז דָאס גְרוֹיסְקֵייט פוּן רֶבִּי חִיָּיא אִיז גֶעוֶוען וַוייל עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען אִין גָלוּת צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה, הָאט עֶר גֶעזָאגְט: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ בִּין אוֹיךְ גֶעגַאנְגֶען אִין גָלוּת כְּדֵי צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה", הָאט מֶען אִים גֶעעֶנְטְפֶערְט: "דוּ בִּיסְט גֶעגַאנְגֶען אִין גָלוּת צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה פַאר דִיר, אָבֶער רֶבִּי חִיָּיא אִיז גֶעגַאנְגֶען אִין גָלוּת פַאר אַ צְוֵוייטְן, עֶר אִיז אַרוּם גֶעגַאנְגֶען אוֹיסְלֶערְנֶען תּוֹרָה פַאר אִידִישֶׁע קִינְדֶער"; דָאס טוּעֶן דִי מֵפִיצִים, זֵיי גֵייעֶן אִין גָלוּת טָאג אוּן נַאכְט אַרַיין צוּ בְּרֶענְגֶען תּוֹרָה אוּן אֱמוּנָה אִין אִידִישֶׁע קִינְדֶער.

מִיר דַארְפְן פָּאלְגְן דֶעם רֶבִּי׳ן; אַזוֹי וִוי רֶבִּי נָתָן הָאט גֶעזָאגְט פַאר זַיין תַּלְמִיד רֶבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער: "פַארְוָואס קוּמְסְטוּ צוּ אַ רֶבִּי, אַז דוּ פָּאלְגְסְט אִים נִישְׁט?!" דִי מַעֲשֶׂה הָאט זִיךְ אָפְּגֶעשְׁפִּילְט וֶוען רֶבִּי נָתָן אִיז אַמָאל גֶעגַאנְגֶען צוּם רֶבִּינְ׳ס צִיוּן אִין בַּאגְלֵייטוּנְג פוּן רֶבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אוֹיפְ׳ן וֶועג צוּם צִיוּן הָאט זִיךְ צֶערִיסְן דִי רֶעקֶל פוּן רֶבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער, הָאט אִים רֶבִּי נָתָן גֶעזָאגְט: "גֵיי פַארְרֶעכְט דִיר דַיין רֶעקֶל, וַוייל דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכז): מֶען דַארְף אַכְטוּנְג גֶעבְּן אוֹיף דִי בְּגָדִים, אַז זֵיי זָאלְן נִישְׁט זַיין צֶערִיסְן", אָבֶער רֶבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער הָאט זֵייעֶר שְׁטַארְק גֶעוָואלְט זֶען וִוי רֶבִּי נָתָן גֵייט צוּם צִיוּן, אִיז עֶר וַוייטֶער מִיטְגֶעגַאנְגֶען מִיט רֶבִּי נָתָן, דֶעמָאלְט הָאט אִים רֶבִּי נָתָן גֶעזָאגְט דִי וֶוערְטֶער: "פַארְוָואס קוּמְסְטוּ צוּ אַ רֶבִּי, אַז דוּ פָּאלְגְסְט נִישְׁט דֶעם רֶבִּי׳ן?!"

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

אִישׁ אֱמוּנוֹת

הַאלְט זִיךְ שְׁטַארְק מִיט דַיין צֶלֶם אֱלֹקִים.

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד׳ פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י״ב אִיָּר, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד מַיין טֵייעֶרְער לִיבֶּער ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ פְרֵיי זִיךְ זֵייעֶר אַז דוּ בִּיסְט צוּרִיק גֶעקוּמֶען אִין יְשִׁיבָה נָאכְן זַיין אַיינְגֶעשְׁפַּארְט לַאנְגֶע וָואכְן צוּלִיבּ קָארָאנֶע.

נָאךְ מֶער פְרֵיי אִיךְ זִיךְ דִיר צוּ זֶען מִיט דַיין "צֶלֶם אֱלֹקִים", מִיט דַיין בָּארְד אוּן פֵּירוֹת; דוּ מַאכְסְט אַ קִידּוּשׁ הַשֵּׁם מִיט דֶעם וָואס דוּ טְשֶׁעפֶּעסְט נִישְׁט דִי בָּארְד אוּן פֵּיאוֹת, דוּ קוּקְסְט נִישְׁט אוֹיף דַיינֶע חֲבֵרִים וָואס שְׁפֶּעטְן פוּן בָּארְד אוּן פֵּיאוֹת נָאר דוּ טוּסְט וָואס אִיז דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן׳ס וִוילְן.

אִין דֶעם זְכוּת וָואס דוּ הַאלְסְט זִיךְ מִיט דַיין "צֶלֶם אֱלֹקִים" וֶועסְטוּ טוּן אַ גוּטֶע שִׁידוּךְ; דוּ וֶועסְט גֶעבֶּענְטְשְׁט וֶוערְן מִיט שֶׁפַע, בְּרָכָה אוּן הַצְלָחָה.

גֵיי אִין מִקְוֶה; הֶער נִישְׁט אוֹיס דִי וָואס שְׁפֶּעטְן פוּן מִקְוֶה, בִּפְרַט יֶעצְט וֶוען דוּ שְׁטֵייסְט אִין דִי יָארְן פוּן שִׁידוּכִים וֶועט מִקְוֶה אַרוֹיפְלֵייגְן אוֹיף דִיר אַ חֵן, דוּ וֶועסְט נוֹשֵׂא חֵן זַיין בַּיי אַלֶעמֶען.

אִיךְ הָאבּ דִיר לִיבּ.

...

דֶער שְׁלִיסְל צוּ הַצְלָחָה אִיז שִׂמְחָה.

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד׳ פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י״ב אִיָּר, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד מַיין טֵייעֶרְער ... נֵרוֹ יָאִיר, תַּלְמִיד יְשִׁיבַת תִּפְאֶרֶת הַתּוֹרָה בְּרֶסְלֶב.

אִיךְ הָאבּ זַייעֶר הֲנָאָה פוּן דִיר; דוּ דַאוֶועןְסְט עֶרְלִיךְ, דוּ לֶערְנְסְט פְלַייסִיג אוּן בְּעִיקָר הָאבּ אִיךְ הֲנָאָה פוּן דַיינֶע גוּטֶע מִדוֹת.

אַז דוּ וֶועסְט זִיךְ וַוייטֶער פִירְן אוֹיף דֶעם וֶועג וֶועסְטוּ בְּקָרוֹב טְרֶעפְן אַ גוּטֶע שִׁידוּךְ.

זַיי מַקְפִּיד צוּ גֵיין יֶעדְן אֵיינְצִיגְסְטְן טָאג אִין מִקְוֶה, אוֹיךְ שַׁבָּת קוֹדֶשׁ זָאלְסְטוּ גֵיין אִין מִקְוֶה, אֲפִילוּ מֶען קֶען זִיךְ נִישְׁט וַואשְׁן וְכוּ׳; זַיי שְׁטַארְק מִיט מִקְוֶה וֶועסְטוּ הָאבְּן אַ תִּקְוָה.

זֶע צוּ הֶערְן לֶעבֶּעדִיגֶע מוּזִיק וָואס מַאכְט פְרֵיילִיךְ, וַוייל דֶער שְׁלִיסְל צוּ הַצְלָחָה אִיז שִׂמְחָה. דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִידוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, חֵלֶק ב׳, סִימָן א): "מִי שֶׁהוּא שָׂמֵחַ תָּמִיד", וֶוער עֶס אִיז שְׁטֶענְדִיג פְרֵיילִיךְ, "עַל יְדֵי זֶה הוּא מַצְלִיחַ", דֶער וֶועט הָאבְּן הַצְלָחָה.

יְיַשֶׁר כֹּחַ פַאר'ן הֶעלְפְן אִין יְשִׁיבָה מִיט וָואס מֶען דַארְף.

פוּן דַיין רֹאשׁ יְשִׁיבָה וָואס הָאט דִיר לִיבּ.

...

זַייט מְחַזֵק אַייעֶר מַאן צוּ לֶערְנֶען אוּן דַאוֶוענֶען.

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד׳ פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י"ב אִיָר, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

מָרַת ... תִּחְיֶ׳.

דַאנְק אוּן לוֹיבּ דֶער אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף דִי מַתָּנָה וָואס עֶר הָאט דִיר גֶעגֶעבְּן, אַ טֵייעֶרֶער מַאן, אַ תַּלְמִיד חָכָם אוּן אַ יְרֵא שָׁמַיִם, עֶר לֶערְנְט אוּן דַאוֶוענְט, אַזוֹי לִיכְטִיג אוּן טֵייעֶר.

אִיךְ בֶּעט דִיר זֵייעֶר, דוּ פוּן דַיין זַייט זָאלְסְטוּ אִים נָאר מְחַזֵק זַיין צוּ לֶערְנֶען אוּן דַאוֶוענֶען; זַיי גְרֵייט צוּ אַקֶערְן מִיט דִי נָאז צוּ בְּרֶענְגֶען פַּרְנָסָה, אַבִּי דַיין מַאן זָאל בְּלַייבְּן לֶערְנֶען.

גֶעלְט צוּם לֶעבְּן גֶעבְּט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער פַאר אַלֶעמֶען; אַז מֶען לֶעבְּט אַ פָּשׁוּט'עֶ לֶעבְּן, מֶען קוֹיפְט נִישְׁט קַיין טֵייעֶרֶע זַאכְן - קֶען מֶען לֶעבְּן אַ גוּט לֶעבְּן, דֶער מַאן קֶען לֶערְנֶען אוּן דַאוֶוענֶען מִיט אַ קְלָארֶע קָאפּ.

וָואס דוּ דַארְפְסְט זָאלְסְטוּ "נָאר" בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן; רֶעד צוּם

אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף דַיין פָּשׁוּט׳עֶ שְׁפְּרַאךְ, בֶּעט אִים, רֶעד צוּ אִים אַזוֹי ווִי מֶען רֶעדְט צוּ אַ נָאנְטֶער פְרֵיינְד.

...

שְׁטַארְק זִיךְ עֶס זָאל אַרוֹיסְקוּמֶען יֶעדֶע וָואךְ אַ קוּנְטְרֶס ״עֲצָתוֹ אֱמוּנָה״.

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד׳ פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י״ב אִיָּיר, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד מַיין טַייעֶרֶער ... נֵרוֹ יָאִיר.

דוּ קֶענְסְט זִיךְ נִישְׁט פָארְשְׁטֶעלְן דַיין זְכוּת; ווִיפִיל אִידְן זֶענֶען זִיךְ מְחַיֶּ׳ ווֶעכֶנְטְלִיךְ מִיט׳ן קוּנְטְרֶס ״עֲצָתוֹ אֱמוּנָה״, אַזוֹיפִיל מֶענְטְשְׁן ווַארְטְן יֶעדֶע וָואךְ צוּ בַּאקוּמֶען דֶעם ווֶעכֶנְטְלִיכְן קוּנְטְרֶס ״עֲצָתוֹ אֱמוּנָה״.

דֶערִיבֶּער שְׁרַייבּ אִיךְ דִיר, אִיךְ ווִיל דִיר מְחַזֵּק זַיין דוּ זָאלְסְט זִיךְ שְׁטַארְקְן אוּן נִישְׁט אוֹיפְגֶעבְּן דִי גְרוֹיסֶע זְכוּת פוּן דְרוּקְן דִי הֵיילִיגֶע בְּרִיוְון וָואס אַזוֹיפִיל מֶענְטְשְׁן זֶענֶען זִיךְ מְחַזֵּק דוּרְכְדֶעם צוּרִיק צוּ קוּמֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

שְׁטְרֶענְג זִיךְ אָן מִיט אַלֶע כּוֹחוֹת עֶס זָאל אַרוֹיסְקוּמֶען יֶעדֶע וָואךְ אַ קוּנְטְרֶס, ווַייל מִיר הָאבְּן אַ נֵייעֶ דוֹר וָואס לֵיינְט נִישְׁט קַיין שׁוּם צֵייטוּנְג אוּן קַיין שׁוּם מַאגֶעזִין; דִי תַּלְמִידֵי הַיְשִׁיבָה אוּן תַּלְמִידוֹת בֵּית פֵיגָא פַארְשְׁטֵייעֶן נִישְׁט צוּ קַיין צֵייטוּנְגֶען אוּן מַאגֶעזִינֶען, זֵייעֶר לֵיין מַאטְרִיַאל אִיז נָאר דֶער ״גִּלְיוֹן הֵיכַל הַקוֹדֶשׁ״ אוּן דֶער ״קוּנְטְרֶס עֲצָתוֹ אֱמוּנָה״. זָאלְסְטוּ פְּרוּבִּירְן מִיט אַלֶע מֶעגְלִיכְקֵייטְן אַז עֶס זָאל זַיין גְרֵייט אַ קוּנְטְרֶס יֶעדְן לֵיל שִׁישִׁי, אַז אַלֶע מִשְׁפָּחוֹת זָאלְן דָאס קֶענֶען אַהֵיים טְרָאגְן אוּן הָאבְּן אַן עֹנֶג שַׁבָּת.

אִיךְ הָאף אַז מִיט דִי צַייט ווֶעט זַיין ווֶעכֶנְטְלִיךְ נָאךְ גִּלְיוֹנוֹת אוּן קוּנְטְרֵסִים; דִי חֵדֶר ווֶעט אַרוֹיסְגֶעבְּן אַ צֶעטְל אוּן דִי סְקוּל ווֶעט אַרוֹיסְגֶעבְּן וָואס צוּ לֵיינֶען, אַז דִי נֵייעֶ דוֹר ווֶעט נִישְׁט דַארְפְן זוּכְן וָואס צוּ לֵיינֶען פוּן פְרֶעמְדֶע הַשְׁקָפוֹת.

...

דָאס גְרוֹיסְקֵייט פוּן אַ גֶעדוּלְדִיגֶער מְלַמֵּד.

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד׳ פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י״ב אִיָּר, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד מַיין חָשׁוּב׳עֶר מְחוּתָּן ר׳ ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דִי הוֹדָעָה.

קוֹדֶם כָּל מַזָל טוֹב! מַזָל טוֹב! צוּם נַיי גֶעבּוֹירֶענֶעם אֵיינִיקְל; דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן מִיר זָאלְן זֶען שְׁטֶענְדִיג נַחַת אִינְאֵיינֶעם פוּנֶעם פָּארְפָאלְק אוּן פוּן דִי אֵיינִיקְלֶעךְ.

בְּנוֹגֵעַ דֶעם מִנְיָן וְכוּ׳; דֶער עִיקָר זָאלְסְטוּ זֶען אַז שַׁבָּת זָאל זַיין מִנְיָן אוּן בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז דוּ זָאלְסְט הָאבְּן גוּטֶע וַוארֶעמֶע דִיבּוּרִים צוּ מְחַזֵק זַיין דִי וָואס קוּמֶען הֶערְן חִיזוּק.

לֵייג אַרַיין דַיינֶע כֹּחוֹת אִין דִי קִינְדֶער; דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט דִיר גֶעגֶעבְּן אַ פַאךְ, דוּ הָאסְט אַ שְׁפְּרַאךְ צוּ קִינְדֶער, זָאלְסְטוּ דָאס טוּן דַיין גַאנְצֶע לֶעבְּן; זָאלְסְט לֶערְנֶען מִיט קִינְדֶער.

בִּפְרָט יֶעצְט וֶוען אַלֶע תַּלְמוּד תּוֹרָה׳ס זֶענֶען פַארְשְׁלָאסְן ה׳ יְרַחֵם אוּן קִינְדֶער פַאלְן; עֶס אִיז מְקוּיָם גֶעוָוארְן דֶער פָּסוּק (אֵיכָה ד, ב-ד): ״בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים״, וְגוֹ׳, טֵייעֶרֶע קִינְדֶער וַואלְגֶערְן זִיךְ אִין גַאס, ״חִבְּקוּ אַשְׁפַּתּוֹת״ - הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ; זָאלְסְטוּ זֵיי צוּזַאמְעֶנֶעמֶען אוּן אַרַיינְלֵייגְן אִין זֵיי אַ לִיבְּשַׁאפְט צוּ דִי תּוֹרָה, אַ לִיבְּשַׁאפְט צוּ זַיין אַ אִיד.

מֶען קֶען זִיךְ נִישְׁט פָּארְשְׁטֶעלְן דָאס גְרוֹיסְקֵייט פוּן אַ מְלַמֵּד; נִישְׁט דָא אַזַא חָשׁוּב׳עֶ זַאךְ וִוי אַ מְלַמֵּד וָואס הָאט סַבְלָנוּת, עֶר זִיצְט מִיט אִידִישֶׁע קִינְדֶער אוּן לֵייגְט אַרַיין אִין זֵיי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, זֵיי זָאלְן אוֹיסְוַואקְסְן מִיטְ׳ן וִויסְן אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט אַלֶעס בַּאשַׁאפְן אוּן פִירְט אַלֶעס.

צוּם שָׁלוֹם זָכָר וֶועל אִיךְ נִישְׁט קוּמֶען, אִיךְ וֶועל זַיין שַׁבָּת אִין ווִילְיַאמְסְבּוּרְג, אָבֶּער צוּם בְּרִית וֶועל אִיךְ אִם יִרְצֶה ה׳ קוּמֶען; דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן עֶס זָאל זַיין בְּעִתּוֹ וּבִזְמַנּוֹ אוּן מִיר זָאלְן זוֹכֶה זַיין לְגַדְלוֹ לְתוֹרָה, לְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים.

...

פְּרוּבִּיר צוּ הֶעלְפְן דִי מוֹסְדוֹת מֶען זָאל קֶענֶען אָנְגֵיין.

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד׳ פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י״ב אִיָּר, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד מַיין טַייעֶרֶער ... נֵרוֹ יָאִיר.

פְּרוּבִּיר נָאכְאַמָאל צוּ בֶּעטְן אַז מִיר זָאלְן בַּאקוּמֶען דִי גֶעלְט וָואס דִי רֶעגִירוּנְג פַארְטֵיילְט יֶעצְט פַאר בִּיזְנֶעסֶער און מוֹסְדוֹת, אִין דִי צַייט פוּן קָארָאנֶע.

דוּ קֶענְסְט זִיךְ נִישְׁט פָארְשְׁטֶעלְן וִוי שְׁוֶוער דִי מַצָּב אִיז יֶעצְט; מִיר זֶענֶען שׁוּלְדִיג דִי גֶעהַאלְט פַאר אַלֶע מְלַמְּדִים און טִיטְשֶׁערְס שׁוֹין אַסַאךְ וָואכְן, מֶען הָאט אָפְּגֶעשְׁטֶעלְט אַלֶע פְּרָאגְרַאמֶען וָואס דִי שְׁטָאט גֶעבְּט חוֹדֶשׁ׳לִיךְ פַאר מוֹסְדוֹת, פוּן וֶוען דִי שְׁטָאט הָאט גֶעהֵייסְן פַארְמַאכְן דִי מוֹסְדוֹת.

אִיךְ פַארְלָאז זִיךְ נָאר אוֹיפְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן וָואס הָאט מִיר גֶעהָאלְפְן בִּיז אַהֶער, עֶר וֶועט מִיר וַוייטֶער הֶעלְפְן מִיר זָאלְן קֶענֶען אָנְגֵיין מִיט דִי מוֹסְדוֹת.

אִין דֶעם זְכוּת פוּן הֶעלְפְן דִי מוֹסָד זָאלְסְטוּ זוֹכֶה זַיין צוּ הַצְלָחָה.

...

לֵייגְט צוּ אַ הַאנְט צוּ עֶנְדִיגְן בּוֹיעֶן דֶעם עֵירוּב.

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - יוֹם ד׳ פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י״ב אִיָּר, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד מַיינֶע טַייעֶרֶע חֲבֵרִים, תַּלְמִידֵי הֵיכַל הַקּוֹדֶשׁ קִרְיַת בְּרֶסְלֶב, ה׳ עֲלֵיהֶם יִחְיוּ.

אִיךְ בֶּעט אַייךְ זֵייעֶר, וֶוער עֶס קֶען הֶעלְפְן עֶנְדִיגְן בּוֹיעֶן דֶעם עֵירוּב זָאל צוּלֵייגְן אַ הַאנְט; מִיר דַארְפְן הִילְף, סַיי בְּגוּף, סַיי בְּמָמוֹן און סַיי מִיט חִיזוּק וֶוערְטֶער פַאר דִי אִיבֶּערְגֶעגֶעבֶּענֶע אִינְגֶעלַייט און בָּחוּרִים וָואס גֶעבְּן אַוֶועק טֶעג און נֶעכְט אַז מִיר זָאלְן הָאבְן אַ כָּשֵׁר׳עֶ מְהוּדָר׳דִיגֶער עֵירוּב.

הֶעלְפְן בּוֹיעֶן אַן עֵירוּב אִיז מְסוּגָּל פַאר גְרוֹיסֶע יְשׁוּעוֹת, וּבִפְרַט גֶעהָאלְפְן צוּ וֶוערְן מִיט זֶרַע שֶׁל קַיָּימָא; אַפָּאר מִשְׁפָּחוֹת וָואס הָאבְן גֶעגֶעבְּן צְדָקָה פַארְ׳ן עֵירוּב הָאבְן שׁוֹין גֶעזֶען גְרוֹיסֶע נִיסִים וָואס מֶען וֶועט קֶענֶען דֶערְצֵיילְן אִם יִרְצֶה ה׳ מִיט אַ מַזָּל טוֹב.

אִיךְ הָאף און אִיךְ בֶּענְק צוּ הֶערְן אַז מֶען לֶעבְּט בְּאַחְדוּת אֵיינֶער מִיטְ׳ן צְוֵוייטְן און מֶען קוּקְט גוּט אֵיינֶער אוֹיפְ׳ן צְוֵוייטְן; אִין דֶעם אִיז אָנְגֶעהָאנְגֶען דִי הַצְלָחָה

פּוּנֶעם שְׁטֶעטְל.

וֶוען מֶען זֶעט אַ חִסָּרוֹן בַּיי אַ צְוֵוייטְן אִיז דָאס דֶער אֵייגֶענֶער חִסָּרוֹן, וֶוען מֶען קֶען נִישְׁט לַיידְן אַ צְוֵוייטְן אִיז דָאס דֶער אֵייגֶענֶער פְּרָאבְּלֶעם; אוֹיף דֶעם אִיז דָא אֵיין עֵצָה, אַרוֹיסְגֵיין אִין פֶעלְד אוּן שְׁרֵייעֶן: **"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אִיךְ וִויל לִיבּ הָאבְּן יֶעדְן אֵיינֶעם, פַארְוָואס בִּין אִיךְ אַזוֹי אַז אִיךְ קֶען נִישְׁט לַיידְן דֶעם אוּן יֶענֶעם?"** דִי עֵצָה פוּן הִתְבּוֹדְדוּת אִיז אַ וואוּנְדֶערְלִיכֶע עֵצָה, וֶוער עֶס נוּצְט דִי עֵצָה וֶוערְט אוֹיסְגֶעוַואשְׁן אוּן אוֹיסְגֶערֵיינִיגְט, מֶען בַּאקוּמְט נֵייעֶ בְּלוּט, רֵיינֶע בְּלוּט אוּן אַ רֵיינֶע הַארְץ.

וֶוען מֶען בֶּעט זִיךְ בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן: **"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, טַאטֶענְיוּ, אִיךְ וִויל זַיין אַן עֶרְלִיכֶער אִיד, אִיךְ וִויל לִיבּ הָאבְּן יֶעדְן אֵיינֶעם, אִיךְ וִויל שְׁפִּירְן אַ צְוֵוייטְנְס צַעַר אוּן וֵוייטָאג"**, דוּרְכְדֶעם אִיז מֶען זוֹכֶה אַז מֶען בַּאקוּמְט אַ רֵיינֶע הַארְץ, אַ רֵיינֶע בְּלוּט.

שְׁטַארְקְט אַייךְ, טַאנְצְט יֶעדְן טָאג נָאךְ אַלֶע דְרֵיי תְּפִילּוֹת; מַאכְטְס אַ רִינְג אַלֶע אִינְאֵיינֶעם, דוּרְכְדֶעם וֶועלְן מִיר זוֹכֶה זַיין מִיר וֶועלְן בְּרֶענְגֶען מָשִׁיחַ צִדְקֵינוּ. אַזוֹי וִוי דֶער זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ זָאגְט (זוֹהַר חָדָשׁ נח, דַּף כג) אַז מָשִׁיחַ צִדְקֵינוּ וֶועט קוּמֶען אֲפִילּוּ עֶס וֶועט זַיין נָאר אֵיין שׁוּל וואוּ מֶען וֶועט זַיין בְּשָׁלוֹם; מִיר וַוארְטְן צוּ זֶען וואוּ עֶס וֶועט זַיין דִי אֵיין שׁוּל וָואס אַלֶע הָאבְּן זִיךְ לִיבּ אוּן אַלֶע וִוילְן נָאר יֶענֶעם זָאל גֵיין גוּט.

אִיךְ עֶנְדִיג מִיט דִי וֶוערְטֶער וָואס מוֹהֲרָא"שׁ בְּרֶענְגְט טוֹיזְנְטֶער מָאל אִין סֵפֶר אֲשֶׁר בַּנַּחַל פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן. דֶער רֶבִּי אִיז גֶעשְׁטַאנֶען בַּיים טִיר פוּן זַיין שְׁטוּבּ, עֶר הָאט גֶעלֵייגְט זַיין הַאנְט אוֹיף דִי מְזוּזָה אוּן גֶעזָאגְט: "תִּרְאוּ לְהִתְקַבֵּץ יַחַד, וּלְהִתְפַּלֵּל יַחַד", אִיר זָאלְט זִיךְ הַאלְטְן צוּזַאמֶען אוּן דַאוֶוענֶען צוּזַאמֶען, "כִּי אִם תִּתְפַּלְּלוּ בְּכַוָּנָה, אוּלַי תּוּכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ אוֹתִי לְכָאן עוֹד הַפַּעַם", וַוייל אוֹיבּ אִיר וֶועט זִיךְ הַאלְטְן צוּזַאמֶען אוּן דַאוֶוענֶען צוּזַאמֶען, וֶועט אִיר מִיר קֶענֶען מַמְשִׁיךְ זַיין צוּ אַייךְ (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן, סִימָן קפז)".

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אִיר זָאלְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

זַיי מִתְפַּלֵל אַז דִי מוֹסְדוֹת זָאל קֶענֶען וַוייטֶער אָנְגֵיין.

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - ד׳ פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י״ג אִיָּר, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

אִיךְ ווִיל דִיר בֶּעטְן זָאלְסְט מִתְפַּלֵל זַיין פַאר מִיר אִיךְ זָאל קֶענֶען בַּאצָאלְן דִי אַיינְגֶעשְׁטֶעלְטֶע אִין דִי מוֹסְדוֹת; יֶעצְט בַּאקוּמֶען מִיר נִישְׁט קַיין שׁוּם הִילְף פוּן דִי שְׁטָאטִישֶׁע פְּרָאגְרַאמֶען. עֶס אִיז שׁוֹין אַרִיבֶּער אַסַאךְ וָואכְן וָואס מִיר הָאבְּן נִישְׁט קַיין גֶעלְט צוּ בַּאצָאלְן דִי מְלַמְדִים, זֵיי אַרְבֶּעטְן אַ גַאנְץ יָאר אַזוֹי גֶעטְרֵיי אוּן יֶעצְט גֶעבְּן זֵיי זִיךְ אַזוֹי אַוֶועק צוּ טֵיילְן עֶסְן פַאר דִי קִינְדֶער, מִיט אַזַא אִיבֶּערְגֶעגֶעבְּנְקֵייט; אִיךְ דַארְף אַסַאךְ תְּפִילוֹת אַז מִיר זָאלְן קֶענֶען אָנְגֵיין.

מַאךְ אַ תְּפִלָּה צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אִיךְ זָאל קֶענֶען אָנְגֵיין.

זַיי נִישְׁט צֶעבְּרָאכְן; מוֹהֲרַא״שׁ פְלֶעגְט שְׁטֶענְדִיג זָאגְן דֶעם כְּלַל: ״אוֹיבּ אֵיינֶער דַארְף דִיךְ נִישְׁט, זָאלְסְטוּ אִים טוֹיזְנְט מָאל מֶער נִישְׁט דַארְפְן״.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט הָאבְּן הַצְלָחָה אִין אַלֶע עִנְיָנִים.

...

אַז מֶען הַאלְט זִיךְ אִינְאֵיינֶעם מִיט לִיבְשַׁאפְט, אִיז מֶען זֵייעֶר שֵׁיין מַצְלִיחַ.

בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ - עֶרֶב שַׁבָּת קוֹדֶשׁ פַּרְשַׁת אֱמוֹר, י״ד אִיָּר, פֶּסַח שֵׁנִי, שְׁנַת תש״פ לִפְרָט קָטָן

לְכָבוֹד מַיינֶע טַייעֶרֶע בְּרִידֶער, תַּלְמִידֵי הֵיכָל הַקוֹדֶשׁ פוּן יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקוֹדֶשׁ, ה׳ עֲלֵיהֶם יִחְיוּ.

אִיךְ פְרֵיי זִיךְ זֵייעֶר צוּ הֶערְן אַז אִיר זֶענְט זִיךְ מְחַזֵק אִינְאֵיינֶעם מִיט דִי עֵצוֹת פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן; אִיךְ הָאבּ בַּאקוּמֶען אַ גְרִיס פוּן אַייעֶר חַבוּרָה, וִוי שֵׁיין עֶס אִיז צְוִוישְׁן אַייךְ אוּן וִוי גֶעשְׁמַאק עֶס אִיז בַּיי אַייךְ יֶעדֶע שַׁבָּת וֶוען אִיר נֶעמְט זִיךְ צוּזַאם מִיט אַ לִיבְשַׁאפְט זִיךְ אוֹיפְצוּפְרִישְׁן מִיט דִי עֵצוֹת פוּן רֶבִּי׳ן.

מֶען קֶען זִיךְ גָארְנִישְׁט פָארְשְׁטֶעלְן צוּ וָואס מֶען אִיז זוֹכֶה וֶוען מֶען פָאלְגְט דֶעם רֶבִּי׳ן, דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט (חַיֵּי מוֹהֲרַ״ן, סִימָן שיד): ״הַפְּחוּת שֶׁבַּאֲנָשַׁי אֲנִי מוֹלִיךְ

אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ שֶׁל צַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד", דֶעם קְלֶענְסְטֶער פוּן מַיינֶע מֶענְטְשְׁן פִּיר אִיךְ אוֹיפְ'ן וֶועג פוּן גְרוֹיסֶע צַדִּיקִים; נָאךְ הָאט דֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט (שָׁם, סִימָן שלב): "אֲנִי נָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים", אִיךְ בִּין אַ טַייךְ וָואס רֵיינִיגְט פוּן אַלֶע שְׁמוּצִיגֶע פְלֶעקְן; דָאס קֶען יֶעדֶער אֵיינֶער מֵעִיד זַיין אוֹיף זִיךְ, אַז פוּן וֶוען מֶען הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ טְרֶעפְן דֶעם רֶבִּי'ן הָאט זִיךְ דֶער גַאנְצֶער לֶעבְן גֶעטוֹישְׁט; מֶען לֶערְנְט פְלַייסִיג, מֶען אִיז נִזְהָר אִין קִיּוּם הַמִּצְוֹת, מֶען רֶעדְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן יֶעדְן טָאג אוּן מֶען לֶעבְּט מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן.

מִיר גֶעפִינֶען זִיךְ יֶעצְט אִין דִי סְפִירָה טֶעג אִין דִי מִדָּה פוּן הוֹד, מִיר פִירְן זִיךְ אַז מֶען זָאגְט נִישְׁט קַיין תַּחֲנוּן אִין דִי טֶעג פוּן פֶּסַח שֵׁנִי בִּיז נָאךְ לַ"ג בָּעֹמֶר וַוייל דִי טֶעג זֶענֶען זֵייעֶר הֵיילִיגֶע טֶעג (עַיֵּין זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ, בְּהַעֲלוֹתְךָ קנב:).

פֶּסַח שֵׁנִי אִיז אָנְגֶעגוּמֶען אַז עֶס אִיז דֶער יָארְצַייט פוּנֶעם הֵיילִיגְן תַּנָּא רֶבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֵּס, אוּן גְלַייךְ נָאכְדֶעם גֶעפַאלְט דִי יוֹמָא דְהִילוּלָא פוּן דֶעם הֵיילִיגְן תַּנָּא רֶבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי; דִי הֵיילִיגֶע תַּנָּאִים רֶבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֵּס אוּן רֶבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי הָאבְּן אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט וָואס זֵיי הָאבְּן גֶעלֶערְנְט בַּיי זֵייעֶר רֶבִּי דֶער הֵיילִיגֶער תַּנָּא רֶבִּי עֲקִיבָא (יְרוּשַׁלְמִי נְדָרִים ט, ד): "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ - זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה", אַז דִי מִצְוָה פוּן וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אִיז אַ גְרוֹיסֶע כְּלָל אִין דִי תּוֹרָה; דִי אַנְדֶערֶע תַּלְמִידִים הָאבְּן זִיךְ נִישְׁט פַארְטְרָאגְן צְוִוישְׁן זִיךְ דֶערְפַאר אִיז גָארְנִישְׁט גֶעבְּלִיבְּן פוּן זֵיי, זֶענֶען גֶעקוּמֶען דִי הֵיילִיגֶע תַּלְמִידִים רֶבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי אוּן רֶבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֵּס מִיט דִי אִיבֶּערִיגֶע חֲבֵרִים אוּן אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט אַ לִיבְּשַׁאפְט אֵיינֶעם צוּם צְוֵוייטְן, זֵיי הָאבְּן אוֹיסְגֶערִיסְן דִי זַאךְ פוּן מַחְלוֹקֶת אוּן זִיךְ גְרוֹיסְן אֵיינֶער אוֹיפְ'ן צְוֵוייטְן, דָאס אִיז דִי גְרוֹיסֶע שִׂמְחָה אִין דִי טֶעג. אַזוֹי וִוי מִיר גֶעפִינֶען אִין זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ (נָשֹׂא קכח.) רֶבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי הָאט גֶעזָאגְט פַאר זַיינֶע תַּלְמִידִים: "אֲנַן בַּחֲבִיבוּתָא תַּלְיָא", אוּנְזֶער זַאךְ אִיז אַז מִיר הָאבְּן זִיךְ לִיבּ אֵיינֶער דֶעם צְוֵוייטְן; רֶבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי הָאט אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט אִין זַיינֶע תַּלְמִידִים אַז מֶען זָאל זִיךְ לִיבּ הָאבְּן אֵיינֶער דֶעם צְוֵוייטְן, פְלֶעגְט מוֹהֲרַא"שׁ זָאגְן אוֹיף דֶעם אַ שֵׁיינֶעם רֶמֶז: אֲ'נַ'ן' אִיז דִי רָאשֵׁי תֵּיבוֹת: "אַ'נְשֵׁי נַ'חַל נ'וֹבֵעַ - בַּחֲבִיבוּתָא תַּלְיָא", אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ דַארְפְן זִיךְ הַאלְטְן צוּזַאמֶען אוּן זִיךְ לִיבּ הָאבְּן אֵיינֶער דֶעם צְוֵוייטְן.

אִיךְ פְרֵיי זִיךְ אַז בַּיי אַייךְ זֶעט מֶען וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן, סִימָן רצב): "הָעוֹלָם רָאוּי שֶׁיִּתְמְהוּ עַצְמָן עַל הָאַהֲבָה שֶׁבֵּינֵינוּ", דִי וֶועלְט וֶועט זִיךְ וואוּנְדֶערְן אוֹיף דִי גְרוֹיסֶע לִיבְּשַׁאפְט וָואס וֶועט הֶערְשְׁן צְוִוישְׁן אַייךְ; דָאס אִיז

וָואס מוֹהֲרָא"שׁ פְלֶעגְט שְׁטֶענְדִיג חַזֶר'ן און זִיךְ בֶּעטְן בַּיי אוּנְז, מִיר זָאלְן זִיךְ נִישְׁט קְרִיגְן און נִישְׁט אַוֶועק מַאכְן אַ צְוֵוייטְן.

אִיךְ בִּין זֵייעֶר פַארְנוּמֶען דִי טֶעג, אִיךְ קוּם נִישְׁט אָן צוּ שְׁרַייבְּן און עֶנְטְפֶערְן אַ פְּרָאצֶענְט פוּן דִי בְּרִיוְון וָואס אִיךְ הָאבּ צוּ עֶנְטְפֶערְן, אִיךְ שְׁרַייבּ אַייךְ נָאר וַוייל אֵיינֶער הָאט מִיר גֶעבְּרֶענְגְט אַ גְרִיס אַז בַּיי אַייךְ אִין שׁוּל, אִין עֶנְקֶער חַבּוּרָה אִיז נִישְׁט דָא קַיין לֵיצָנוּת, עֶס הֶערְשְׁט אַ מוֹרָא'דִיגֶע לִיבְּשַׁאפְט, עֶס שְׁפִּירְט זִיךְ דָארְט אַ רֵיינֶע קְלָארֶע לוּפְט, דָאס הָאט מִיר גֶעגֶעבְּן כֹּחַ און צַייט אַייךְ צוּ שְׁרַייבְּן.

אִיךְ בֶּעט אַייךְ זֵייעֶר, חַזֶר'ט אַייךְ אַיין און פַארְגֶעסְט נִישְׁט וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן נא): "אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מֵאִתִּי, שֶׁלֹּא לְהַנִּיחַ עַצְמוֹ לְהָעוֹלָם לְהַטְעוֹת", דָאס זָאלְט אִיר מְקַבֵּל זַיין פוּן מִיר, דִי וֶועלְט נַארְט אַייךְ, לָאזְט אַייךְ נִישְׁט נַארְן; מוֹהֲרָא"שׁ הָאט גֶעהַאלְטְן אִין אֵיין חַזֶר'ן דֶער שִׂיחָה, מוֹהֲרָא"שׁ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה הָאט גֶעזָאגְט אַז דֶער שִׂיחָה דַארְף דִינֶען אַלְס אַ קַאמְפּוּס בַּיים מֶענְטְשׁ; מֶען זֶעט וֶוען אַ מֶענְטְשׁ פָּארְט אִין אַ שִׁיף אוֹיפְ'ן וַואסֶער הַאלְט עֶר דִי גַאנְצֶע צַייט מִיט זִיךְ אַ קַאמְפּוּס כְּדֵי עֶר זָאל וִויסְן צִי עֶר פָּארְט אִינֶעם גוּטְן רִיכְטוּנְג, וַוייל אוֹיפְ'ן וַואסֶער זֶעט מֶען נִישְׁט דֶעם סוֹף, עֶס קֶען זַיין מֶען זָאל פָּארְן אַ לַאנְגֶע צַייט אִין וַואסֶער און מֵיינֶען אַז מֶען פָּארְט, מֶען מֵיינְט מֶען קוּמְט שׁוֹין אָן, אָבֶער בֶּאֱמֶת אִיז מֶען אוֹיפְ'ן זֶעלְבְּן פְּלַאץ, מֶען הָאט זִיךְ גָארְנִישְׁט גֶערוּקְט, מֶען אִיז פָּשׁוּט גֶעפָארְן דִי גַאנְצֶע צַייט רִינְגְס און אַרוּם; אָבֶער אַז מֶען קוּקְט אוֹיפְ'ן קַאמְפּוּס וָואס אִיר מַאגְנֶעט צִיט צוּ צָפוֹן זֶעט מֶען וואוּ מֶען פָּארְט. דָאס זֶעלְבֶּע דַארְף אַ מֶענְטְשׁ לֶעבְּן מִיט אַ חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ; אַ מֶענְטְשׁ דַארְף זִיךְ מִשְׁפָּט'ן יֶעדְן טָאג און אַסַאךְ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן: **"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֶפְשָׁר נַאר אִיךְ זִיךְ? רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ ווִיל גָארְנִישְׁט, אִיךְ ווִיל נָאר טוּן דַיין רָצוֹן".**

אִיךְ בֶּעט אַייךְ מַיינֶע טַייעֶרֶע חֲבֵרִים, לָאזְט אַייךְ נִישְׁט נַארְן און הֶערְט נִישְׁט אוֹיס קַיין לֵיצָנוּת, וֶוערְטְס נִישְׁט פַארְדְרֵייט וֶוען מֶען רֶעדְט צוּ אַייךְ לֵיצָנוּת אוֹיפְ'ן רֶבִּי'ן און אוֹיף זַיינֶע תַּלְמִידִים; קוּקְט וָואס אִיז גוּט פַאר אַייךְ, קוּקְט אוֹיף דִי רְוָוחִים וָואס דֶער רֶבִּי גֶעבְּט אוּנְז. יֶעדֶער אֵיינֶער וֵוייסְט בַּיי זִיךְ וָואס עֶר הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ בַּאקוּמֶען פוּן וֶוען עֶר דְרֵיידְט זִיךְ אִין הֵיכַל הַקּוֹדֶשׁ קוֹדֶשׁ קָדָשִׁים, (אַגַּב, מוֹהֲרָא"שׁ הָאט מְתַקֵּן גֶעוֶוען אַז מִיר זָאלְן זָאגְן אֲפִילוּ אִין חוּץ לָאָרֶץ בַּיי קַדִּישׁ דְּרַבָּנָן "בְּאַתְרָא קַדִּישָׁא הָדֵין" אַזוֹי ווִי מֶען זָאגְט בַּיי אַייךְ אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל).

מֶען זֶעט אַן אִינְטֶערֶעסַאנְטֶע זַאךְ, וֶוען עֶס קוּמְט צוּ גַשְׁמִיּוּת לָאזְט זִיךְ אַ

מֶענְטְשׁ נִישְׁט נַארְן, אַ מֶענְטְשׁ טוּט וָואס אִיז גוּט פַאר אִים, עֶר קוּקְט וִוי אַזוֹי עֶר קֶען מַצְלִיחַ זַיין אוּן וואוּ עֶר קֶען עֶפֶּעס פַּארְדִינֶען, אָבֶער בְּרוּחְנִיּוּת קֶען אַ מֶענְטְשׁ זִיךְ דְרֵייעֶן אִין אַ פְּלַאץ יָארְן לַאנְג אוּן עֶר בַּאקוּמְט גָארְנִישְׁט; עֶס וָואלְט גֶעדַארְפְט זַיין דָאס זֶעלְבֶּע וֶוען עֶס קוּמְט צוּ עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, אַ מֶענְטְשׁ וָואלְט זִיךְ גֶעדַארְפְט פְרֶעגְן: 'וואוּ קֶען אִיךְ פַּארְדִינֶען? וואוּ קֶען אִיךְ מַצְלִיחַ זַיין?' 'אִיךְ הָאבּ אַ רֶבִּי, וָואס גֶעבְּט מִיר מַיין רֶבִּי? וָואס בַּאקוּם אִיךְ פוּן מַיין רֶבִּי? אוֹיבּ בַּאקוּם אִיךְ נִישְׁט קַיין תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וָואס הָאבּ אִיךְ אַז מַיין רֶבִּי פְלִיט אִין הִימְל? וָואס הָאבּ אִיךְ אַז מַיין רֶבִּי הָאט רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ? וָואס הָאבּ אִיךְ אַז עֶר רֶעדְט אַ הוֹיכֶע שְׁפְּרַאךְ, אַז עֶר רֶעדְט צוּ נְשָׁמוֹת?' דֶערְפַאר אַז מִיר הָאבְּן זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ וִויסְן פוּן רֶבִּי'ן, זָאלְן אַלֶע לַאכְן, זָאלְן אַלֶע שְׁפֶּעטְן; אִיךְ וֶועל דֶעם רֶבִּי'ן נִישְׁט אָפְּלָאזְן, אִיךְ הָאבּ אַ רֶבִּי וָואס גֶעבְּט מִיר אַ וֶועג אִין לֶעבְּן קוּק אִיךְ נִישְׁט אוֹיף קֵיינֶעם.

אִיךְ וִויל אַייךְ דֶערְצֵיילְן דִי גוּטֶע נַייעֶס אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעהָאלְפְן אִיךְ בִּין גֶעוָוארְן אַ זֵיידֶע דִי וָואךְ, מַיין זוּן ר' שְׁלֹמֹה נֵרוֹ יָאִיר הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ אַ בֵּן זָכָר לְמַזָּל טוֹב; דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן דִי בְּרִית זָאל זַיין אִין צַייט - לַ"ג בְּעֹמֶר אוּן אִיר אַלֶע זָאלְט זוֹכֶה זַיין צוּ זֶען נַחַת בַּיי אַייעֶרֶע קִינְדֶער אוּן אֵיינִיקְלֶעךְ.

אַ גוּט שַׁבָּת.

...

וואוּיל אִיז דִיר אַז דוּ זִיצְסְט אִין תְּפִיסָה פַארְ'ן בּוֹיעֶן מוֹסְדוֹת הַתּוֹרָה.

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ - יוֹם א' פַּרְשַׁת בְּהַר בְּחֻקּוֹתַי, ט"ז אִיָּר, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן לְכָבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ פְרֵיי זִיךְ צוּ הֶערְן פוּן דִיר.

וֶוען אִיךְ טְרַאכְט פוּן דִיר דֶערְמַאן אִיךְ זִיךְ וָואס פַּפּוּס הָאט גֶעזָאגְט פַאר דֶעם הֵיילִיגְן תַּנָּא רֶבִּי עֲקִיבָא (בְּרָכוֹת סא:): "אַשְׁרֶיךָ רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁנִּתְפַּסְתָּ עַל דִּבְרֵי תּוֹרָה, אוֹי לוֹ לְפַפּוּס שֶׁנִּתְפַּס עַל דְּבָרִים בְּטֵלִים", וואוּיל אִיז דִיר רֶבִּי עֲקִיבָא אַז דוּ זִיצְט אִין תְּפִיסָה פַארְ'ן לֶערְנֶען תּוֹרָה מִיט אִידִישֶׁע קִינְדֶער, אוּן וֵויי פַאר מִיר פַּפּוּס אַז אִיךְ זִיץ אִין תְּפִיסָה פַאר נַארִישְׁקֵייטְן; וִויפִיל מֶענְטְשְׁן זִיצְן אִין תְּפִיסָה פַאר

נאַרישְׁקֵייטְן וְכוּ׳, פַּארְ׳ן גַנבְ׳נֶען גֶעלְט פַּאר זִיךְ וְכוּ׳, אָדֶער פַּאר אַנְדֶערֶע זַאכְן וְכוּ׳; אוּן דוּ זִיצְט אִין תְּפִיסָה פַּארְ׳ן הֶעלְפְן אוֹיפְבּוֹיעֶן חֲדָרִים אוּן יְשִׁיבוֹת וואוּ טוֹיזְנְטֶער אִידִישֶׁע קִינְדֶער לֶערְנֶען תּוֹרָה, וָואס אוֹיף זֵיי שְׁטֵייט דִי וֶועלְט. בַּיי דִיר אִיז: ״אַשְׁרֶיךָ ... שֶׁנִּתְפַּסְתָּ עַל דִּבְרֵי תּוֹרָה״, וואוֹיל אִיז דִיר אַז דוּ הָאסְט גֶעבּוֹיט תּוֹרָה; הָאסְט גֶעבּוֹיט יְשִׁיבוֹת אוּן תַּלְמוּד תּוֹרָה׳ס.

עֶס אִיז שְׁוֶוער צוּ שְׁרַייבְּן דִיבּוּרֵי חִיזוּק וֶוען מֶען וֵוייסְט נִישְׁט וָואס ׳תְּפִיסָה׳ אִיז, וִויפִיל אַ מֶענְטְשׁ זָאל זִיךְ נָאר פְּרוּבִּירְן אוֹיסְצוּ׳מָשָׁלְ׳ן וָואס דָאס מֵיינְט ׳זִיצְן אִין תְּפִיסָה׳ - וֶועט עֶר דָאס קֵיינְמָאל נִישְׁט פַארְשְׁטֵיין; אִיז אֶפְשָׁר נִישְׁט שַׁיָּיךְ אִיךְ זָאל דִיר שְׁרַייבְּן חִיזוּק וֶוערְטֶער, דָאךְ שְׁרַייבּ אִיךְ דִיר דִי פָּאר וֶוערְטֶער. זָאלְסְט וִויסְן אַז מִיר הָאבְּן אֶמֶת׳עֶ מִיטְלַייד מִיט דִיר, מִיר בֶּענְקֶען זִיךְ זֵייעֶר נָאךְ דִיר אוּן מִיר וַוארְטְן יֶעדְן טָאג צוּ הֶערְן אַז דוּ קוּמְסְט שׁוֹין אַרוֹיס פוּן דָארְט; בִּפְרַט יֶעצְט וֶוען מִיר הָאבְּן גֶעמֵיינְט אַז דוּ בִּיסְט שׁוֹין בַּאפְרֵייט גֶעוָוארְן וְכוּ׳, אַנְשְׁטָאט דֶעם הֶערְט מֶען אַז בִּיז דֶערְוַוייל בִּיסְטוּ נָאךְ דָארְט - אִיז עֶס זֵייעֶר שְׁוֶוער פַּאר אוּנְז. מִיר דַאוְוענֶען פַּאר דִיר; אַלֶע קִינְדֶער, סַיי דִי אִינְגְלֶעךְ אוּן סַיי דִי מֵיידְלֶעךְ, פוּן גְרוֹיס בִּיז קְלֵיין - אַז דוּ זָאלְסְט אַרוֹיס קוּמֶען פוּן דָארְט וִוי שְׁנֶעלֶער.

מִיר הָאבְּן הַכָּרַת הַטּוֹב פַּאר דִיר אוּן מִיר וֶועלְן שְׁטֶענְדִיג גֶעדֶענְקֶען וָואס דוּ הָאסְט אוּנְז גֶעהָאלְפְן.

שְׁטַארְק זִיךְ מִיט אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה נִישְׁט צוּ הָאבְּן קַיין קֻשְׁיוֹת אוֹיף דִי אֱמוּנָה, חַזֶרְ׳ן טָאג טֶעגְלִיךְ אַז אַלֶעס וָואס דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער טוּט אִיז גוּט, מִיר וֵוייסְן גָארְנִישְׁט, מִיר פַארְשְׁטֵייעֶן גָארְנִישְׁט אוּן מִיר ווילְן גָארְנִישְׁט פַארְשְׁטֵיין. ווִי מֶער מֶען חַזֶרְ׳ט זִיךְ דִי אֱמוּנָה אַלְץ גְרִינְגֶער וֶוערְט דָאס לֶעבְּן, מֶען שְׁפִּירְט שׁוֹין דָא אוֹיף דִי וֶועלְט טַעַם גַּן עֵדֶן.

בְּנוֹגֵעַ זוּמֶער וְכוּ׳; מִיר וֵוייסְן נָאךְ נִישְׁט, וֶוען מִיר וֶועלְן ווִיסְן וֶועל אִיךְ דִיר גְלַייךְ מוֹדִיעַ זַיין.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן דוּ זָאלְסְט שְׁנֶעל בַּאפְרֵייט וֶוערְן אוּן עֶס זָאל דִיר זַיין גוּט.

...

מֶען קֶען הַיינְט פּוֹעֵל'ן גְרוֹיסֶע יְשׁוּעוֹת.

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרֵךְ - ב' פַּרְשַׁת בְּהַר בְּחֻקּוֹתַי, י"ח אִיָּיר, לַ"ג בָּעֹמֶר, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

לַ"ג בָּעֹמֶר אִיז זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע צַייט אוּן אֲפִילוּ דִי וָואס זֶענֶען נִישְׁט זוֹכֶה צוּ זַיין בַּיי רֶבִּי שִׁמְעוֹן אִין מִירוֹן קֶענֶען הַיינְט פּוֹעֵל'ן גְרוֹיסֶע יְשׁוּעוֹת, מֶען קֶען זִיךְ מְקַשֵּׁר זַיין מִיט אַ צַדִּיק וואו מֶען גֶעפִינְט זִיךְ נָאר, וַוייל דִי קְדוּשָּׁה פוּנֶעם צַדִּיק אִיז אִין דִי גַאנְצֶע וֶועלְט; מֶען בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן וָואס מֶען דַארְף, אַז בִּזְכוּת דֶעם הֵיילִיגְן תַּנָּא רֶבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי זָאל מֶען זוֹכֶה זַיין צוּ אַלֶע הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת.

מַאךְ דִיר אַ שִׁיעוּר אִין זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ, זֶע צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג אַבִּיסְל זוֹהַר אוּן אוֹיךְ זָאלְסְטוּ זִיךְ מַאכְן אַ שִׁיעוּר אִין תִּיקּוּנֵי זוֹהַר, אֲפִילוּ אַפָּאר שׁוּרוֹת; אַז מֶען לֶערְנְט דִי סְפָרִים פוּן אַ צַדִּיק אִיז אַזוֹי וִוי מֶען אִיז זִיךְ מִשְׁתַּטֵּחַ אוֹיפְ'ן צִיּוּן פוּנֶעם צַדִּיק, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער מְאוֹר עֵינַיִם זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ זָאגְט (יִשְׂמַח לֵב, מַסֶּכֶת שַׁבָּת) אַז וֶוען מֶען לֶערְנְט אַ סֵפֶר פוּן אַ צַדִּיק אִיז כְּאִילוּ מֶען אִיז יֶעצְט בַּיים צַדִּיק אוּן מֶען קֶען בֶּעטְן פוּנֶעם צַדִּיק אַלֶע יְשׁוּעוֹת, עֶר הֶערְט אוֹיס וָואס מֶען בֶּעט; דֶערִיבֶּער אִיז הַיינְט אַ פַּאסִיגֶע צַייט צוּ מַאכְן אַן הַתְחָלָה אָנְצוּהֵייבְּן לֶערְנֶען דֶעם סֵפֶר זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ אוּן דֶעם סֵפֶר תִּיקּוּנֵי זוֹהַר, אוּן בִּשְׁעַת מֶען זָאגְט דִי הֵיילִיגֶע וֶוערְטֶער פוּנֶעם זוֹהַר בֶּעט מֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַלֶעס וָואס דְרוּקְט אוֹיפְ'ן הַארְץ, אַזוֹי וֶועט מֶען זִיכֶער פּוֹעֵל'ן יְשׁוּעוֹת.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן זָאלְסְט מַצְלִיחַ זַיין אִין אַלֶע דַיינֶע וֶועגְן.

...

מֶען הַאלְט שׁוֹין בַּיי דִי דְרַייצְנְטֶע חֲתוּנָּה אִין בֵּית הַמֶּדְרָשׁ.

בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרֵךְ - יוֹם ג' פַּרְשַׁת בְּהַר-בְּחֻקּוֹתַי, י"ח אִיָּיר, לַ"ג בָּעוֹמֶר, שְׁנַת תש"פ לִפְרָט קָטָן

לִכְבוֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אִיךְ הָאבּ עֶרְהַאלְטְן דַיין בְּרִיוו.

הַיינְט הָאבּ אִיךְ אַ טָאג פוּן שִׂמְחוֹת, חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ! מַיין זוּן ר׳ שְׁלֹמֹה נֵרוֹ יָאִיר הָאט הַיינְט גֶעמַאכְט אַ בְּרִית, עֶר הָאט אַ נָאמֶען גֶעגֶעבְּן נַחְמָן נָתָן נָאכְן רֶבִּי׳ן אוּן רֶבִּי נָתָן; מָה אָשִׁיב לַה׳ כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי. נָאךְ אַ שִׂמְחָה אִיז הַיינְט בַּיי מִיר, אִיךְ הָאבּ גֶעמַאכְט פֵּיאוֹת פַאר מַיין זוּן יוֹסֵף נֵרוֹ יָאִיר. אוּן וְעַל כּוּלָם נָאךְ אַ גְרוֹיסֶע שִׂמְחָה אִיז הַיינְט אִין יְשִׁיבָה, עֶס אִיז דָא נָאךְ אַ חֲתוּנָה אִין יְשִׁיבָה.

בַּיי מִיר אִיז דִי חֲתוּנָה זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע שִׂמְחָה, מֶען הָאלְט שׁוֹין בַּיי דִי דְרַייצְנְטֶע חֲתוּנָה אִין בֵּית הַמֶּדְרָשׁ, דֶער חָלוֹם פוּן מוֹהֲרָא״שׁ אִיז מְקוּיָם גֶעוָוארְן; דָאס וָואס מוֹהֲרָא״שׁ הָאט גֶעבְּלוּטִיגְט אַזוֹיפִיל יָארְן וֶוערְט יֶעצְט מְקוּיָם. עֶס אִיז דָא אַ נֵייעֶ דוֹר פוּן בָּחוּרִים אוּן מֵיידְלֶעךְ וָואס ווילְן גָארְנִישְׁט, זֵיי דַארְפְן נִישְׁט קַיין גֶעמַאכְטֶע פַאלְשֶׁע לֶעבְּן, זֵיי ווילְן טוּן וָואס אִיז רִיכְטִיג, זֵיי ווילְן חֲתוּנָה הָאבְּן ווַייל דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעהֵייסְן, זֵיי ווילְן לֶעבְּן אַן עֶרְלִיכֶע לֶעבְּן, זֵיי זֶענֶען ווילִיג חֲתוּנָה צוּ הָאבְּן פָּשׁוּט, אֵיידְל אוּן בַּאשֵׁיידְן אִין בֵּית הַמֶּדְרָשׁ אַזוֹי ווִי מֶען הָאט חֲתוּנָה גֶעהַאט בְּמֶשֶׁךְ אַלֶע דוֹרוֹת בַּיי אִידִישֶׁע קִינְדֶער.

הַיינְט נַאכְט אִיז דִי דְרַייצְנְטֶע חֲתוּנָה אִין יְשִׁיבָה, דָאס אִיז בַּיי מִיר דִי גְרֶעסְטֶע שִׂמְחָה; אַז מִיר קֶענֶען טוּן דֶעם ווילְן פוּן מוֹהֲרָא״שׁ, עֶלְטֶערְן זָאלְן קֶענֶען לֶעבְּן אוּן נִישְׁט וֶוערְן אַלְט אוּן קְרַאנְק פוּן חֲתוּנָה מַאכְן דִי קִינְדֶער.

אִיךְ הָאבּ צוּגֶעזָאגְט פַאר אַלֶע תַּלְמִידִים וְתַלְמִידוֹת, וֶוער עֶס וֶועט חֲתוּנָה הָאבְּן אִין בֵּית הַמֶּדְרָשׁ וֶועט זוֹכֶה זַיין צוּ עֶרְלִיכֶע דוֹרוֹת; דָאס אִיז נִישְׁט מַיין בְּרָכָה דָאס אִיז בְּכֹחַ מוֹהֲרָא״שׁ וָואס הָאט זַיין גַאנְץ לֶעבְּן אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט קְדוּשָּׁה וְטָהֳרָה בַּיי אִידִישֶׁע קִינְדֶער אוּן עֶר בְּרֶענְגְט נָאךְ אַלְץ אַרַיין קְדוּשָּׁה וְטָהֳרָה בַּיי אִידִישֶׁע קִינְדֶער.

דָאס אַז אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער זֶענֶען ווילִיג חֲתוּנָה צוּ הָאבְּן אוֹיף אַ פָּשׁוּט׳עֶ, אֵיידֶעלֶע אוּן בַּאשֵׁיידֶענֶע וֶועג, דָאס אִיז נָאר ווַייל מִיר הָאבְּן אִיבֶּערְגֶעגֶעבֶּענֶע מְלַמְּדִים פַאר דִי קִינְדֶער אוּן בָּחוּרִים אוּן אִיבֶּערגֶעגֶעבֶּענֶע לֶערֶערִינְס פַאר דִי מֵיידְלֶעךְ - וָואס בְּרֶענְגֶען אוֹיף דִי קִינְדֶער, זֵיי זֶענֶען מְחַנֵּךְ דִי קִינְדֶער צוּ ווִיסְן וָואס דֶער לֶעבְּן אִיז, וָואס מֶען זָאל וֶועלְן אוּן וָואס מֶען זָאל עֶרְוַוארְטְן; נָאר אַזוֹי קֶענֶען מִיר דָאס בַּאוַוייזְן. דֶערְפַאר אִיז דָא אַזוֹיפִיל מְנִיעוֹת אוּן אַזוֹיפִיל הַסְתָּרוֹת צוּ קֶענֶען שִׁיקְן דִי קִינְדֶער אִין דִי מוֹסְדוֹת, ווַייל אֵיינְמָאל דִי קִינְדֶער בַּאקוּמֶען דֶעם רִיכְטִיגְן חִינוּךְ, דֶעם רִיכְטִיגְן צוּגַאנְג צוּם לֶעבְּן - אִיז דֶער לֶעבְּן גָאר אַנְדֶערְשׁ.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן עֶס זָאל זַיין שִׂמְחוֹת בַּיי אִידִישֶׁע קִינְדֶער, מֶען

זָאל זִיךְ קֶענֶען פְרֵייעֶן אֵיינֶער מִיטְ'ן צְוֵוייטְן.

...